

ŽVILGSNIS Į ATEITĮ

JUOZAS JUREVIČIUS

[vairių minėjimų bei sukačių išeivijos lietuvių gyvenime netrūksta. Vienos jų būna platesnės, kitos siauresnės. Visuomet gera ir miela prisiminti praeitį, kas buvo gera, ko trūko ir kas dar buvo galima padaryti naudingo ateičiai. Praeitis ir dabartis nebūtų reikšmingos, jei nebūtų ateities. Nesidomėjimas praeitimi reiškia neturėjimą stipresnių pamatų ateičiai.

Kiekviena organizacija turi žvelgti su pagarba į praeitį, nes dabarties veiklos pagrindas laikysis tik tada, kai nėra paneigiami atlikti darbai ir laimėjimai. Esminiai dalykai nepasens ta ir nepraranda savo vertės.

Bet taip pat būtų žalinga sustingti dabartyje, joje gyventi ir nesidomėti, kas darytina ateities veiklai sustiprinti ir sudominti. Norint išsilaikyti ir po truputį žengti į priekį, neužtenka gyventi praeities sentimentais ir buvusių savo organizacijos veiklų jų narių nuopelnais. Kiekviena karta, tęsdama pradėtą veiklą, taip pat, turi ateiti su savo įnašu, savomis mintimis ir savų idėjų vykdymui geriausiomis priemonėmis. Ideologinė - kultūrinė organizacija negali rodyti senatvės žymių. Šioje vietoje reikia nepamiršti, kad vyresnioji karta, kiek jų jėgos ir išgalės leido, sukūrė tvirtą tautinės minties studentų korporaciją, kurią jaunoji neolituanių karta, turi išlaikyti gyvą ir veiksmingą.

Švenčiant Korp! Neo-Lithuania 50 metų veiklos sukaktį norisi trumpai žvilgtelti į mūsų ateities veiklos gaires ir pasvarstyti, ko mes joje norėtume ir galėtume pasiekti.

Visi sutinkame, kad gyvenimas yra nuolatinis veržimasis į gražesnę ateitį. Žinodami į ateitį, prisimename ir mokomės iš praeities.

Kai nepriklausomoje Lietuvoje prieš 50 metų į tautinio vidurio tuštumą atėjo Korp! Neo-Lithuania, pagrindiniai jos uždaviniai buvo ideologinis korporacijos narių auklėjimas, skatinimas išeiti akademinius mokslus ir tinkamai pasiruošti pasirinktoje specialybėje, kad būtų naudingi tautai ir valstybei.

Ideologinio auklėjimo sritin įėjo ne tik paties korporacijos nario subrendimas tautinės ideologijos dvasioje, bet ir tos ideologijos skleidimas už korporacijos ribų. Ir todėl neolituanus matėme eilėje visuomeninių bei tautinių organizacijų steigėjų ir vadovų vaidmenyse. Profesinis pasiruošimas davė skaitlingą būrį įvairių sričių specialistų, valstybinių, literatų, visuomenininkų, žurnalistų ir t.t.

Pagrindiniai neolituanų uždaviniai iš esmės ir dabarties metu yra tie patys. Juos visus apima du žodžiai -- "Pro Patria". Anuo metu neolituanas ruošėsi dirbti ir pasiruošęs dirbo jau Nepriklausomoje Lietuvoje. Tautinės pažangos ir gerovės jis siekė jau laisvoje valstybėje. Gl šandien jis turi į savo uždavinių eilę dar papildomai įsirašyti pirmoje vietoje kraštui laisvės atgavimą ir antra padėti išlaikyti išeivijoje lietuvių kultūrą. Neolituanas dirba, gyvena ir studijuoja gyvenamojo krašto kultūroje, o vėliau lietuviškoje aplinkoje.

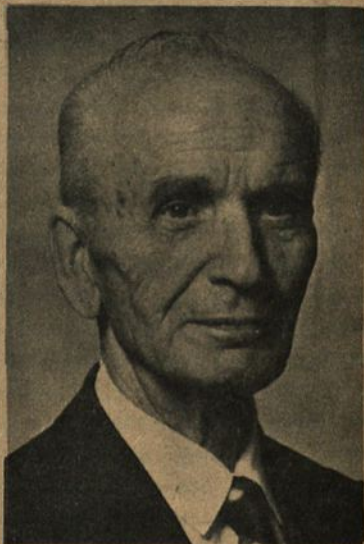
Sekmingai Lietuvos laisvės kovai vesti dabarties neolituanas turėtų būti ne tik tinkamas (Nukelta į 2 psl.)

Korp! Neo-Lithuania herbas

KORP! NEO-LITHUANIA 50 METŲ PRISIMINIMAI IŠ KORPORACIJOS STEIGIMO

JURGIS DARGIS

Filisteris Jurgis Dargis, vienas iš trylikos Korp! Neo-Lithuania steigėjų.

Nelengva rašyti apie įvykius kurie buvo prieš pusšimtį metų. Daugumą įvykių detalių laiko dulės nublukino ar visai užklojo. Beto, apie visą Korporacijos steigimo eigą rašyti negaliu, nes pačioje jos užuomazgoje nedalyvavau. Į ją patekau dėka kol. Juozo Vileišio, iš ankstesnių laikų man pažįstamo, ir štai priekokių aplinkybių.

Likimas lėmė, kad Pirmojo Pasaulinio karo metu aš su šeima (1912 metais buvau vedęs Martę Deltuaitę) atsidūrėme Charkovo mieste -- Ukrainoje. Charkove pirmiausia susipažinau su gimnazijų keplionu kun. Pranu Kavaliausku, o vėliau su eile lietuvių pabėgėlių -- jų tarpe ir su studentais: Šimėnu, Alkevičaitė, Serbentu ir kitais.

1916 metais, vasarą, į Charkovą iš Voronežo pradėjo suvažiuoti baigę Martyno Yčo gimnaziją abiturientai studijuoti mediciną ir veterinariją. Tarp jų jaunų studentų susipažinau su Juozu Vileišiu, Domu Micuta, Avižieniais (berods broliais), Pūkelevičium, Antanu Jakubu ir kitais.

Kai 1918 metais vasario 16-tą dieną buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybė, tai lietuviai pabėgėliai pavieniai arba su šeimomis įvairiais keliais ir būdais patraukė į Lietuvą. Išvažinėjo ir lietuviai studentai. Pasilikome tik aš su šeima, kun. Pranas Kavaliauskas ir medicinos studentas Juozas Vileišis. 1919 metų vasarą mes visi likusieji susitarėme išvažiuoti į Lietuvą. Aš su šeima pasiryžome keliauti per bolševikų -denikinų mūšių frontą, nors ir numatėme būsiamą vargį ir įvairius pavojus. Į kelionę mus išlydėjo

susitikau su kol. Juozu Vileišiu, kuris man sušuko: "Broliuk, tai seniai matėmės!" ir apkabino mane.

Besišnekant išsikalbėjome ir apie korporacijai steigti esamą studentų tautininkų būrį, kuriam jis jau esąs, tad ir mane kvietė įstoti. Aš sutikau. Po šio susitikimo, į antrą ar trečią dieną, vakare kol. Juozas Vileišis mane nusivedė į minėto būrelio susirinkimą, vykusį nuolatinėje būrelio būveinėje, Kaune, Aleksoto gatvės ir Nemuno prieplaukos kranto dešinėje, lygiai priešais Vytauto Didžiojo bažnyčią, mūrinio namo antrojo aukšto bute. Tai buvo nedidelis trikampis kambarys, kurį nuomavo stud. Kazys Marčiulionis. Dėl Kaune buvusios butų krizės, K. Marčiulionis geresnę patalpą išsinuomot negalėjo; jo kambaryje tie susirinkimai dažniausiai ir būdavo, gi retkarčiais jie įvykdavo kol. Simo Virkučio bute -- Duonelaičio gatvė 14 nr. Pas stud. K. Marčiulionį neretai apsisistodavo ir kol. Valentinas Gustainis. Būrelio susirinkime radau dar vieną pažįstamą iš Charkovo laikų -- studentą Antaną Jakobą.

Tame susirinkime netik susipažinau ir su kitais ten esančiais būrelio nariais, bet sužinojau ir apie korporacijos pilną užuomazgą.

Ruošiamoji steigti korporaciją buvo ne eilinė draugija, bet akademinė organizacija, vienminčių lietuvių studentų junginys, turintis vieną pagrindinę idėją, veikusi Lietuvos Universiteto statuto ribose, pagal universiteto senato patvirtintus įstatus.

(Nukelta į 2 psl.)

LAPKRIČIO VIENUOLIKTOJI METŲ BĖGMĖJE

VYTAUTAS KASNIŪNAS

Kai lapkritis sukaustydavo žemės gruodą ir po tamsių rudens tikančių dienų sniegas sidabru papuošdavo tėviškės žemę, lapkričio vienuolikąją dieną Kaune, Parodos gatvėje Nr. 22, virš gražių Neo-Lithuania rūmų iškilavo vėliava, skelbdama Korporacijos metinę šventę.

Per daugelį metų ji plėvesavo ir saulės spinduliams šviečiant ir vėjui dūžaujant, ir audringomis dienomis. Ji pakildavo daugelio švenčių metu. O kai ji ten suplevėsuodavo Korporacijos metinės šventės progą, paskelbdavo didelio džiaugsmo dieną, nes tada susirinkdavo draugėn studentai junjorai ir senjorai ir mokslus baigę filisteriai, kad draugėn suėję peržiūrėtų nuėitą kelią, pasimokyty iš klaidų bei pasidžiaugtų pasiektais laimėjimais ir pasiryžtų "Pro Patria" keliu toliau eiti, aukojant savo jėgas tautos ir krašto gerovei.

Tas pasirinktas kelias buvo naujas, atsirėmęs į senos tautos tradicijas, siekias atsikratyti svetimų įtakų.

Kokioje aplinkoje kūrėsi LST Korp! Neo-Lithuania, gražiausiai parodo istorijos šaltiniai. Atverskime 1923 metų "Krašto Balso" 33 numerį ir paskaitykime ką ten tada rašė apie mūsų universitetą (kalba netaisyta):

"Juk bepriimant universitetą, kur dėstoma lietuvių kalba, visai nereikalauja jos mokėti. Gal apie pusę visų studentų lietuviškai visai nemoka (žydai studentai):

Susidaro studentų organizacijos Un-te. Būdami mažumoje, lietuviai studentai negali paimiti į savo rankas svarbiausios studentų organizacijos, Susiėlpimo Draugijos, kuri turi didelės reikšmės, nes ją šelpia ir remia ne tik čia pat Lietuvoje, bet ir iš Amerikos įvairūs asmenys bei organizacijos. Gal tų aukų nebūtų tiek daug, kad aukotojai žinotų tikrą padėtį tos D-jos (kas joje viešpatauja). Patirta, kad keletas amerikiečių lietuvių paaukoję keletą tikstančių dolerių Sav. D-jai pasiklaui labai galėjosi, sužinoję, kad ne lietuviai skirsto lietuviams aukotas sumas. Susiėlpimo D-ją paėmė ypatingon savo globon p. Šimkus.

Nemažiau jo simpatijomis naudojosi žydų ir socialistų studentų organizacijos. Tas geriausiai matyti iš įstatų tvirtinimo minėtų studentų organizacijų. Jų įstatus tvirtinant, p. Rektorių didžiausio palankumo parodė, tuo tarpu kai tokioms kaip lietuvių studentų tautininkų organizacijai įstatus tvirtino daugiau kaip pusę metų, kiek girdėti, ir tvirtinimo sąlygą pastatė -- įvesti tokią kontrolę tai organizacijai, kad kiekvienas žingsnis jos veikimo p. Rektoriui būtų žinomas. Dar gražiau atrodė dalykas žauiant studentų organizacijos savo susirinkimus. Čia atsirinkta tas pats: žydai su socialistais gauna nevaržomai ne tik bet kurią auditoriją susirinkimui, bet ir un-to didžiąją salę, tuo tarpu tokioms kaip Tautininkų Korporacijai tenka itin daug prašyti, kad p. Rektorių teiktųsi paskirti vieną kurią auditoriją, nekalbant apie salę, kuri net paskaitoms (faktas) įvairiais motyvais nebuvo leidžiama. Tuo būdu greitai Un-to vyresnybės taktikos pasėkmės pradeda reikštis akademiniame gyvenime. Pradedama neįaukiai save jausti lietuviai studentai.

... nesant tikros atstovybės, Un-to studentus pradeda atstovauti Susiėlpimo D-jos valdyba, kaip bendros Un-to studentų organizacijos organas. Valdybos sąstatas -- tai veik visi socialistai, komunistai ir žydai. Pats V-bos pirmininkas, kaip pranešta viešai studentų susirinkime, yra komunistas.

Žydai bendrai laikosi pasyviai, jie tik rankas kelia balsuojant, ir, žinoma, laimėja, nes jų dauguma (apie 55 nuoš.). Tas be abejo prives prie galutinio iširimo akademinio gyvenimo, nes, kaip girdėti, lietuviai studentai jokių būdu nesileis, kad žydai su komunistais viešpatuotų Liet. Un-te ir diktuotų savo valią".

Dabar verskime 1925 m. lapkričio 20 d. Nr. 6 korporacijos leistą laikraštį "Jaunoji Lietuva", kurisėjo trečiuosius metus, ir paskaitykime straipsnį apie korporacijos gyvenimą:

"Šių metų lapkričio 15 d. korporacija šventė savo 3 metų gyvavimo sukaktuvę. Apie 2 v. p. d. rikiuotėje su vėliava korporantai nužygiavo prie namų, kur visi bendrai nusifotografavo. Poto korporacijos pirmininkas kol. V. Gustainis tarė žodį, pabrėždamas, kad korporacija lygiai prieš trejus metus prasidėjusi iš 12 žmonių, dabar korporacija yra 20 kartų po 12; prieš trejus metus šioje vietoje stovėję pora ažuolų ir liepa, o dabar čia stovi dideli korporacijos namai, kurie greitai bus baigti. Dar kalbėjo didžiai gerbiamas pirmasis korporacijos garbės narys doc. kan. J. Tumas Vaižgantas. Nuoširdūs ir atviri gerbiamojo garbės nario žodžiai visiems giliai įstrigo. Korporacija, jis sakė, -- kurią daug kas seniau tarydavęs būsiant socialistišką ar kitokią, neturėdama čia savo tvirto pagrindo, šandien aiškiai stovi ant tvirčiausio pagrindo -- ant tautybės. Taisai pagrindas koporacijai visuo met rodysis, kaip įturinti kiek vienam savo darbe pasiegti. Poto kalbėjo filisterių vardu kol. Dumbrys, paminėdamas, kad dabar korporacija turi 15 filisterių. Buvo perskaitytas gautas sveikinimas iš Lietuvos universiteto studentų ateitininkų draugovės pirmininko Pr. Dielininkaičio."

Mes mename vėlesnes korporacijos metinės šventės dienas, kada jau prasivėrus Korporacijos rūmų didžiosioms durims, įsėidavo į gatvę iškilmingai eisenai šimtai jaunų studentų bei studentų ir darniomis gretomis rikiuodavosi žemyn Parodos gatvę, pasukdavo Vytauto prospektu ir išsiliūdavo Laisvės Alėja.

Prie įgulos bažnyčios eiseną pasitikdavo skambų varpų balsai, -- Aukščiausias laimink mūsų darbus tėvynės gerovei, -- sklisdavo maldos žodžiai ir gausdavo vargonų garsai.

Iš bažnyčios eiseną pasukdavo į Karo Muziejaus sodelį, kur didžios dvasios susikaupime atiduodavo pagarbą Nežinomajam Kareiviui, mūsų laisvės kovų simboliui. Ten smilkdavo aukuro dūmai ir gausdavo Invalidų

(Nukelta į 2 psl.)

Šis padidintas Dirvos numeris skiriamas Korp! Neo-Lithuania 50 metų sukačiui paminėti. Numerį redagavo Fil. Juozas Jurevičius.

SVEIKINAME KORP! NEO-LITHUANIA JOS AUKŠINĖJE SUKAKTYJE --

VILTIS ir DIRVA

LAPKRIČIO VIENUOLIKTOJI...

(Atkelta iš 1 psl.)

orkestras, linkdavo galvos jaunų širdžių, ryžtančių eiti savo garbingųjų protėvių keliais.

Po to korporacija eisenoje išsiliūdavo Laisvės Alėja ir žygiuodavo pasveikinti didį tautos vyrą, Korporacijos garbės narį, prezidentą Antaną Smetoną ir jo asmenyje visus kitus garbės narius. Vakare įvykdavo iškilmingą posėdį, kuris apvainikuodavo visą šventę.

Mažai mūsų tarpe pasiliko tų, kurie buvo korporacijos kūrėjai, kurie prisimena korporacijos pirmuosius metus. Kiti sustojame prie tolimesnių datų, kurios liko gyvos mūsų prisiminimuose.

Atverčiame 1935 metų istorijos lapą, kada korporacija minėjo prasingus 13 metų veiklos, lyg simbolizuojančius 13 korporacijos įsteigėjų skaičių.

Lapkričio 9-10 dienomis, Kaunui skendant baltu sniegu jūroje, korporacija savo gražiomis ir prasmingomis tradicijomis šventė savo metinę šventę, iškilminge dalyvavo Korporacijos garbės narys prezidentas Antanas Smetona, kurio kalbos kai kurias mintis norime prisiminti:

ŽVILGSNIS Į ATEITĮ...

(Atkelta iš 1 psl.)

mai pasiruošęs ideologiškai, bet ir gerai įsitvirtinęs poziciškai. Ideologiškai pasiruošti geriausias kelias per korporaciją. Tačiau išeiti į platesnius amerikinius vandenis su savo idėjomis reikia atitinkamos pozicijos. O ją galima pasiekti tik gerai pasiruošus savo profesijoje ir įrodžius pasiruošimą savo specialybėje.

Tvirtai pasiruošęs neolituonas gali pasiekti tokius sluoksnius, kurių neprieina mūsų laisvinimo organizacijų vadovai.

Išsigius daugiau draugų amerikinėje visuomenėje, atsivers daugelis galimybių ir progų patarnauti šventam Lietuvos reikalui. Į šį darbą patekti vyresniesiems yra sunku. Jame gali pasireikšti tik jaunesnieji kolegės-ės, čia baigę mokslus, pažinę papročius ir t. t. O vyresniųjų pareiga, kaip ir visada, būtų saugoti korporacijos tradicijas, supažindinti jaunesniuosius su korporacijos ideologija, padėti jiems pasiruošti vado vaujamam organizaciniam darbui ir vispasiškai remti jaunesniųjų iniciatyvą naujuose tautinių idejų baruose. Taigi, kaip matome, dabarties neolituanos uždaviniai yra platesni ir sa kyčiai, daug sudėtingesni, negu buvo praityje laisvoje tėvynėje.

Taip pat neolituanas turi aktyviai dalyvauti tautinėse ir bendrinėse organizacijose. Dirbant visuomeninį darbą pirmoje eilėje reikia nemiršti savo pareigų ir siekti. Rūpintis korporacijos prieaugliumi. Aktyviai dalyvauti ruošiamose vasaros stovyklose, tautinių šokių bei dainų šventėse, jaunimo kongresuose bei mokslo ir kūrybos simpoziumuose.

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo akcija yra visų mūsų pareiga -- tiek senimo, tiek ir jaunimo. Juk 1918 m. vasario 16 dienos paskelbtą nepriklausomybės aktą apgynę jaunimas.

Šiuo metu visa mūsų gražioji tautos praeitis, nepriklausomybės laikotarpis dabartinio ruso okupato yra visai niekinama ir juodinama. Istorija klajojama, ateistinė ideologija skiepijama, lietuvių kalba naikinama, tai būtų jaunimo uždavinys ir pareiga atsverti tą tautos juodinimą ir žeminimą, parodyti šviesiąją nepriklausomybės laikotarpio pusę.

Korporacija švęsda 50 metų sukaktį gali didžiulius, kad tautinėje plotmėje yra daug atlikusių ir nuveikusių. Visose sąlygose nepasimetė ir vis rodo galimybių augti ir stiprėti.

Mestas prieš 50 metų tautinis šūkis -- "Pro Patria" -- Už Tėvynę -- teskamba išėjimoje gyvenančio jaunimo širdyse, o pavertoje tėvynėje jaunimui linkime išvermės ir vilties, kad sulauksime dienos, kai vėl kartu su visa tauta sprėsime savą tautos reikalus.

"Jūsų šventės gražios apeigos yra kaip ir dailes paveikslas, rėmai, arba apšviesti. Jūsų gyvenimo piešinys paveikslas turi būti gyvas, stilingas, aiškus ir nuosakus. Juk tik keturis metus tesate universitete, dėlto jums tenka daug dirbti, mokytis ir auklėtis. Jūsų vėliavoje įrašytas šūkis "Pro Patria". Ką jis reiškia? Jis reiškia, kad mokotės ne savo, o tautos naudai, turėdami prieš akis jos idealą, jos gražųjį rytojų. Kai būsime išėję mokslą, turėsite palikti universiteto sienas ir susidurti su plačiuoju gyvenimu. Tada pravartu bus įsigytas mokslas. Tada numatant nereikia gaišti laiko, o reikia dirbti ir dirbti. Gyvenime eisite tautiškų kelių. Koks jis yra, -- turite dabar suprasti. Jam prieštarauja visokios srovės. Jums teks skirti, kas tautiška ir kas ne. Jums teks ginti tautiškumo sąvoką. Da bar tenka pasiruošti.

Jūsų darbų paveikslas turi būti vieningas ir aiškus, kad jį atjaustų ir permantų visi, kam tas rūpi.

Paveikslas turi būti tautiškas, nes jūs sudarote tautišką korporaciją. Bet tai dar nereikia, kad kitose korporacijose nėra tautiškumo. Jūs mieliai, neolituanai, esate apsiėmę tautiškumo pavyzdžiu šviesti savo draugams. Tai galite parodyti savo aiškia linkme.

Mokymiesi iš vyresniųjų, jūs duosite Lietuvai stipresnių pajėgų. Tik stovėkite žodyje, kuris jūsų korporacijos vėliavoje įrašytas".

Praėjus vėl 13 metų, 1958 metais LST Korp! Neo-Lithuania gyvenimo metų slenkstyje. Stovime rimti, susikaupę. Lindime netekę tėvynės, lūdimė dėl kenčiančių tėvynaičių, žuvusių brolių lietuvių, kurių kaulais nubarstytos Sibiro taigos.

Bet pro liudėsio šydą lyg matome saulės spindulėlius žėrinčius, ir, tikime, jie laisvės spinduliais nušvies.

Ir kai versime paskutiniuosius puslapius savo 36-jų metų veiklos, visi galėsime pasidžiaugti, kad paties gyvenimo pašauktai atgaivintai išsivijoje Korp! Neo-Lithuania veiklai nuo širdžiai pritaria studijuojantis lietuviškas jaunimas ir gausiai stoja į korporantų eilę. Jie, ne lyginant, tėvynės dvasios šauksmą išgirdę tarė sau, vietoje vie no išvirtusio stulpo šimtus naujų atstatysime.

Ir taip per trumpą laiką per vienerius metus, Korporacija iš augo, pasipildė naujomis jėgomis. Ir ji augo, bujos, nes jaunimas nori būti šakomis to didžiojo Lietuvoje pasodinto ir augusio ažuolo, kuris per daugelį metų nepabūgo nei didžiųjų audrų, nei dangų skordžiančių žaibų.

Kas gi iš mūsų gali nenorėti būti to milžino ažuolo šakele, kuris pasodintas savoje žemėje, mūsų protėvių ašaromis ir prakaitu aplaistytoje, daļnomis išpurentoje, pasodintas iš sėklų pasėty Basanavičiaus, Maironio Vaižganto, Smetonos, Jablonskio, Vileišio, Balučio. Juk tie didžiadavai vyrai brandino tą sėklą, kad iš jo išaugę ažuolas, savo žemės galidnu būtų.

Idėjos, jei didžios, nemiršta, kaip žmonės, sakė mūsų garbės narys Maironis ir mes dabar šauksime Jam, mūsų tautos dainiui, kad jos gyvos, kad jos, nors laikinai perkeltos į kitą kraštą, gražiai auga, plečiasi.

Todėl vyresnieji korporantai, nujausdami tą pavojų, ir atgaivino Korp! Neo-Lithuania veiklą svingingame laisvės krašte, kad savo širdyse išnešiotą tėvynės tradiciją nemarią galėtų perduoti jaunesniesiems savo broliams, svetimų kraštų universitetuose studijuojančiam lietuviui.

O kaip lengva jaunimui, išaugusiam iš subrendusiam svetimuose kraštuose, nebejauniant tėviškos švelnaus vėjelio glamonėjimų ir tylaus vienišų pilialinių pušų ošimo, nuklysti svetimais keliais ir paskęsti sve-

Filijos ir neolituanai 1938 m. vasario 16 d. Kaune, Korporacijos rūmuose, Vidury Korp! garbės narys B. K. Balutis.

Korp! Neo-Lithuania 50 metų

(Atkelta iš 1 psl.)

Korporacijos buvo nustatomi tokie uždaviniai: rūpintis savo narių visuomeniniu bei moraliniu pagrindu, stiprinti juose tautinę pasaulėžiūrą, sklepyti drausmę bei mandagumą ir etiką, ir paga-

timose idėjose, ieškant jų mokslo knygose.

LST Korp! Neo-Lithuania metinė šventė, mums visiems korporantams yra nepaprastai didelės reikšmės šventė. Pasakysime daugiau: ji buvo didelė ir daugeliui kitų tautinės idėjos korporantams, priklausiusiems tiek broliškoms bei draugiškoms Neo-Lithuania korporacijoms. Ši šventė yra reikšminga ne tik tuo, kad švenčiame pirmosios Lietuvos Universitete įsikūrusios korporacijos, davusios pradžią ir visų kitų korporacijų gimimui bei augimui, bet daugiausia dėl to, kad ji pirmoji iškėlė tautinę idėją studijuojančio jaunimo tarpe ir vėliau tas idėjas išplatino visame krašte, apjungdama moksleivius ir kaimų bei miestų jaunuosius.

LST Korp! Neo-Lithuania mestas šūkis "Pro Patria" skambiai nuskambėjo per visą kraštą, jos vyriausias įstatymas -- tėvynės gerovė, -- pašaukė kraštui jam visą širdimi atsidavusių darbininkų. O korporacijos tikslas -- lietuvių tautos didybę, jos garbę ir gerovę ir valinga, kilni bei tauri asmenybė, išugdę šimtus aukštųjų mokslo baigusiu filisterių ir filijų, taurių savo tėvynės sūnų bei dukterų".

Malonu vartyti prieš 13 metų išleistą korporacijos Neo-Lithuania informacinį leidinį ir skaityti jaunųjų studentų parašytus straipsnius, jų įspūdžius iš pirmosios korporacijos stovyklos, jų paruoštus referatus. Koks didelis užsidegimas reikšėsi jų tarpe tęsti korporacijos veiklą, koks entuziazmas, noras veikti. Junjoras Kęstutis Gaidžiūnas tada rašė:

"Neo-Lithuania mano širdyje gimė tada, kada ir man parūpo tvirčiau atsiremti į savo tėvų kalbą, tvirčiau atsiremti į lietuviškus papročius..."

"Mano akimis žiūrint, Neo-Lithuania yra tęsinys mano lietuviško gyvenimo, kurio man negali duoti nei svetimoji mokykla, nei svetimoji aplinka..."

Švenčiant korporacijos 50 metų sukaktį džiugu matyti, kad tokiu pat užsidegimu jaunimas jungiasi į neolituanų eiles. Kiekviena gal' ir mažėja, bet kokybė pasiliko ta pati.

Garbės narys B. K. Balutis tada rašė jaunesiesiems kolegoms:

"... Jūsų yra gyvenimo scena, jūsų veikla ir darbuotė, jūs aktoriai ir veikėjai. Pilna ir ne varžoma jums laisvė ir didelė proga tapti tokiais didvyriais, kuriais džiaugtumės ne tik mes, seniai, bet ir ateinančios Lietuvos kartos, -- kad ir po tūkstančio metų".

Žengdami į savo veiklos 51 metus mes su naujomis jėgomis eikime siekti savo užsibrėžtų tikslų ir anot savo garbės nario Vaižganto čiulpkime nors ir purviną, bet savo tėviškos žemės čiulptuką.

liau, remti juos medžiaginiais, įsteigiant savišalpos organą.

Čia negaliu praeiti tylomis ir apie tai kaip korporacijos steigimo idėją apibūdino kun. Juozas Tumas-Vaižgantas. Jis parašė sekančias eilutes savo straipsnyje "Tautiškoji Grandinė" Korporacijos Dešimtmečio Leidinyje:

"Atmenu, tai buvo visai gryna idėja, "idėjinė idėja", juokais tariant. Lietuvos universitete, kurs vos antrą semestrą tegyveno, dar nebuvo pradėję rūgti jokios partijos, jokios kryptys, jo kio ypatingi tikslai, kurie suburia daugiau mažiau asmenų. Dirva tebebuvo laisva, ar, tikriau, tebedirvonavo ir pirmas savo išarą įbėdė V. Gustainis -- pirminkas su savo draugais".

Korporacijai steigti idėją kėlė raštu ir žodžiu Valentinas Gustainis. Idėja buvo aptariama su pavieniais asmenimis ir būrelyje; buvo gyldenami programos dėsni ir svarstomi įstatų projektai. Ilgai galvota ir rinktas korporacijai pavadinimas. Pagaliau nusistatyta ant pavadinimo "Lithuania".

Nuo 1921 m. vasaros korporacijos steigimo reikalu pasitarimai buvo daromi slapta, bet 1922 m. pavasaryje nusistatyta išieiti viešumon. Tam reikalui kol. Val. Gustainis parašė straipsnį "Politinės srovės ir universitetas" pasirašydamas slapyvardžiu. Šis straipsnis buvo atspausdintas "Lietuvių Balse" priešvėlykiniame numeryje. Kaip iš anks to buvo laukta, straipsnis spaudoje sukėlė daug triukšmo, me-tanta pagrindan studentų skaldymą.

Naujai idėjai atsirado pritarėjų ir užtarėjų, jų tarpe buvęs prezidentas Antanas Smetona, profesorius Izidorius Tamošaitis ir kiti. Atsiradus keliama idėjai nemažai palankumo, kol. V. Gustainis paruošė korporacijos įstatų projektą ir patiekė būreliui apsvastyti. Įstatai su mažais pataisymais buvo priimti. 1922 m. birželio mėnesį tie įstatai, su kol. Aleksandro Dumbrio ir dar dviem parašais, buvo perduoti Lietuvos Universiteto Senatui patvirtinti. Įstatai kiek ilgiau Universiteto Senate užsigulėjo. Tuo metu būrelis nenu-traukė savo darbo ir toliau rinkdavosi ir svarstė korporacijos vidaus santvarkos metmenis. Pagaliau ir jo pirmąjį projektą priėmė. Anuomet negalvota kad vidaus santvarkos statutas bus kiek patobulintas ir ilgainiui bus paskelbtas kaip "Korporacijos Knygų Knyga".

Kol. Val. Gustainis paruošė korporacijos deklaracijos projektą, tai tuo metu, 1922 metų lapkričio mėn. 9-tą dieną Universiteto senatas patvirtino ir korporacijos įstatus.

1922 metų lapkričio mėn. 10-tą dieną, vakare -- penktadienį, buvo sušauktas būrelis susirinkimas kol. Simo Virkučio bute -- Kaune, Duonelaičio g-vės 14 nr. Susirinkimas deklaraciją priėmė ir įgaliojo kol. Val. Gustainį ją paskelbti Universitete.

1922 m. lapkričio mėn. 11-tą dieną (šeštadienio vakare) korporacijos deklaracijos paskelbimą išgirsti susirinko į Universiteto didžiųjų salę gausybė įvairių pažįstamų studentų. Nustatytu laiku, t.y. 5 val. po pietų,

kol. Valentinas Gustainis lėtai bet garsiai deklaraciją perskaitė. Bendrai imant deklaracija klausiusiems padarė gerą įspūdį. Korporacija iš sykiu turėjo pasisekimą ir įgijo gerą vardą. Toks buvo įsteigimas pirmosios korporacijos Lietuvos Universitete.

Pirmąją korporacijos Tarybą sudarė: Juozas Vileišis, Vytautas Banaitis, Kazys Marčiulionis, Aleksandras Dumbrys, Antanas Drevinskas ir Antanas Jakobas.

Pirmuoju pirmininku buvo išrinktas Kazys Marčiulionis.

Po Korporacijos įsteigimo prasi-dėjo pats sunkusis jos kūrimo darbas, kuriame ir manto aktyviau dalyvauti.

Neilgai trukus Korporacijos Taryba buvo pavadinta Korporacijos Valdyba.

Sužinojus kad "Lithuania" varda tuo laiku jau turėjo Vienos lietuvių studentai, teko iš naujo svarstyti tikrinis vardas. Po ilgų svarstymų nutarta pavadinimą taip nustatyti: "Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacija Neo-Lithuania".

Vivait, Crescat, Floreat, Neo-Lithuania!

Korp! Neo-Lithuania filisteris, Jurgis Dargis

TRYLIKA, Korp! NEO-LITHUANIA STEIGĖJŲ

Pirmieji nepriklausomo gyvenimo metai buvo atsikūrusios Lietuvos kūrybinio laikotarpio pradžia. Steigėsi ideologinės ir ūkinės draugijos, organizavosi įstaigos, plito spauda, kūrėsi mokyklos ir mokslo židiniai.

1919 m. Vilniuje buvo įkurta Aukštieji Mokslo Kursai, o 1922 m. perkelti į Kauną. 1922 m. vasario 16 d. pavadinti Lietuvos Universitete. Universitetas sparčiai augo, didėjo studentų skaičiumi, o su juo vis daugiau ryškėjo studentijos pasiskirstymas pagal pasaulėžiūras.

Pačioje visuomenėje tuo metu tautinis susipratimas buvo gana stiprus. Taip pat šiuo tautiniu pakilimu gyveno ir jaunoji studentija, mačiusi Lietuvos atstatymą, ir ne vienas studentų, kaip savanoris, buvo dalyvavęs kovose už tautos laisvę.

Jauname Lietuvos universitete, kuriame jau veikė viena kita studentų organizacija bei draugija, grupė studijuojančių jaunuolių jautė aiškia tautinės ideologijos tuštumą, todėl panūdė įsteigti Vakary Europos universitetų pavyzdžiu akademinę organizaciją, kuri būtų savita tautiniu požiūriu ir lietuvišku turiniu.

Pirmieji, kurie padarė tokį nepakartojamą nutarimą iškelti šūkį -- Pro Patria ir organizuoti studentų Korporaciją Neo-Lithuania,

buvo šie universiteto studentai:

1. Abaravičius Leonas
2. Banaitis Vytautas
3. Dargis Jurgis
4. Drevinskas Antanas
5. Dumbrys Aleksandras
6. Gustainis Valentinas
7. Jakobas Antanas
8. Kavolis Martynas
9. Kazlauskas Kazys
10. Marčiulionis Kazys
11. Pikčilingis Jonas
12. Vileišis Juozas
13. Virkutis Simas

Taigi, anų metų Lapkričio vienuoliktoji diena, kai susirinkę trylika studijų įkūrė Korp! Neo-Lithuania, yra istorinė diena ne tik pačiai organizacijai, jos nariams, akademiniams jaunimui, bet ir visam mūsų tautiniam judėjimui. Tos dienos iškelta tautinė idėja ir šiais laikais tebėra jauna, prasminga, brangi. Todėl ją reikia remti.

KORP! NEO-LITHUANIA MECENATAI

Korporacijos siekimams ir darbams reikėjo visuomenės paramos. Ji greitai atsirado. Pirmojo Korp! Neo-Lithuania mecenato titulas teko Hypatijai Šliūpaitėi-Yčienei-žiūrienei, paskyrusiai 1922 m. gruodžio mėn. 10 d. didžiausią auką -- 1000 litų. Vėliau tūkstantinėmis Korporaciją parėmė ir mecenato vardą gavo: Martynas Yčas, Konstantinas Šakenis ir kun. Vladas Mironas. 1923 m. lapkričio mėn. 11 d. buvo pašventintas kartinis akmuo būsimiems rūmams. Tų pačių metų pabaigoje du neolituanai studentai V. Banaitis ir K. Marčiulionis atvyko į JAV rinkti aukų statomiesiems namams. Jų misija pavyko ir surinko virš 10.000 dolerių. Už tai stambesniems geradariams, davusiems po tūkstantinę ar daugiau, Korporacija drauge su padėkos pareiškimu, suteikė mecenato vardą.

Šiems Amerikos lietuviams: Dr. M. Deveniui, J. Deveniui, J. Ginkui, kun. A. Miklukui, Pr. Narvydui, J. Pranaitiui, J. O. Širvydui, K. Širvydienei ir J. Alijošiui.

1930 -- Vytauto Didžiojo -- metais detroitieškas Juozas Smalys įsijungė į Korp! Neo-Lithuania mecenatus, paskirdamas 10.000 litų stipendijų fondui ir šis fondas buvo pavadintas jo vardu, kuris veikė iki 1940 m. Lietuvos okupacijos. Taip pat Pranas Urbonas Kaunietis, žymia auka prisidėjo prie Korporacijos bibliotekos įkūrimo naujai pastatytuose rūmuose. Biblioteka buvo pavadinta jo vardu.

Taigi mecenatų dėka, Korporacijos ekonominė našta buvo žymiai palengvėjusi. Šiandien didelė dalis tų buvusių geradarių jau iškeliavę į aną pasaulį.

KORPORACIJA FILIAE LITHUANIAE

Sofija Adomaitienė

Moto:

Tu viena mano laimės ir džiaugsmo sapnuos,
Tu mano kryžkelių vingiuos liūdnuos,
Tu viena mano saulės rytojaus dienos,
Mano Protėvių Žemė!

B. Brazdžionis

Atsikūrusios jaunos Lietuvos valstybės jaunimas jautė ir su-
prato, kad akademikui neužten-
ka siekti vien mokslo, bet dar
reikia kaž ko daugiau -- ugdyti
asmenybę, plėsti žinių akiratį,
pasiruošti visuomeninei veiklai.
Todėl, dar gimnazijose būnant,
jau buvo svarstoma ką studijuoti,
kurią organizaciją pasirinkti,
kokiais siekliais ir idealais
grįsti ateities gyvenimą.

Pirmoji tautinė korporacija
Neo-Lithuania, įsisteigusi 1922,
XI, 11 d., Lietuvos Universitete,
savo gražiais tikslais -- ugdy-

ti tautos meilę, siekti valstybės
gerovės, auklėti valingą ir tau-
rią krikščioniškais pagrindais
asmenybę, sudomino jaunimą ir
pritraukė didelį būrį studentų bei
studentių. Mergaitės iš pradžių
veikė kartu su neolituais, bet
jau 1925 m. sudarė atskirą savo
ratelį. Daugėjant narių skaičių
atsirado veiklių ir gabių kaip A.
Vokietaitytė, G. Jakelaitytė-Či-
burienė, M. Kasakaitytė, I. But-
kevičiūtė, E. Matulaitytė, O. Ka-
zakaitytė, J. Deveikytė, I. An-
driulytė ir kit.

1928, XII 8 d. mergaitės nuta-
rė įsteigti atskirą studentų kor-
poraciją "Filiae Lithuaniae".
Tais reikalais daug buvo tarta-
si su kan. J. Tumū-Vaižgantu.
Obalsis "Pro Patria" ir ideolo-
gija paliko bendrą su Korpi Neo-
Lithuania. Įsigyta nauja vėliava
su ženklu "Bona, artes et ami-
citia" (grožis, menas ir drau-
giškumas). Pasirinktos spal-
vos: raudona, auksinė ir žalia.
Jų reikšmė -- tėvynės meilė,
tauri asmenybė ir žalieji tėvy-
nės laukai, įsigytas cirkulis
"Vivat crescat floreat" "Filiae
- Lithuaniae". Vėliavos ir cir-
klio projektą sukūrė dail. K.
Šimonis.

Nutarta korporantėms įsigyti
tautinius rūbus, be jų nebuvo ga-
lima dalyvauti korporacijos iš-
kilnėse ar stovėti garbės sarg-
yboje prie vėliavos ir pan. Tu-
rėjom savo statutą ir metrašį.

Taip gimė pirmoji lietuvių
korporacija Kaune, įregistruota
1929, VI, 2 d. Universitete kaip
nepolitinė akademinė korporaci-
ja. Garbės nariais pakviesti
kan. J. Tumas-Vaižgantas, An-
tananas Smetona ir rašytoja Sofi-
ja Čiurlionienė.

Korpi "Filiae-Lithuaniae" iš-
kilminga inauguracijos šventė
įvyko 1929, VI, 2 d. Vėliavą pa-
šventino kan. J. Tumas-Vaiž-
gantas Vytauto Didžiojo Bažny-
čios Rektorius. Jis sveikino nau-
jai gimusią organizacinę gyvy-
bę vaižgantiškais žodžiais, su-
teikdamas daug vilčių ateičiai.
Vakare Korpi Neo-Lithuania rū-
muose įvyko iškilmingas posė-
dis, kuriame dalyvavo spaudos ir
draugiškų korporacijų atstovai
su vėliavomis, universiteto pro-
fesorai ir Valstybės Presiden-
tas Antanas Smetona. Po pirmi-
ninkės Aldonos Vokietaitytės kal-
bos, jis šiltais žodžiais prabilo:
"Šiandien sesės man suteikėte
garbės pasikvietusios šeimos
tarpan. Iš tos gražios mūsų pir-
mininkės pasakytos kalbos ma-
tyti, kad meilė yra vedamoji min-
tis, mūsų korporacijos gyvenime.
Meilė -- kūrybos pagrindas. Kas
ją turi, tas negali mirti. Bet mei-
lė yra kančia. Tai ženklinia lietu-
vių kryžiai. Viršum ugninga sau-
lė, o jos apačioj Nukryžiuotasis
-- mūsų senovės sukrėčionin-
tas simbolis. Per kančias pasie-
kiama garbė ir meilė. Meilė tur-
i būti ne vien garbinga, bet ir
šviesi. O reikalingos šviesos
įgyja mūsų sesės Lietuvos aukš-
toje mokykloje".

Prasidėjo savistovus korpo-
racijos "Filiae-Lithuaniae" gy-
venimas, tvarkomas statutu. Na-
rių eilės kas met didėjo. Į kor-
poraciją buvo priimamos tik iš-
registravusios į Universitetą.
Junjorės turėjo juodą kepurai-
tę, o senjorės žalią. Junjorės
vienus metus buvo ruošiamos
ideologijos, organizacinio draus-
mingumo ir tik išlaikiusios eg-
zaminus, keliamos į senjores.
Uždedant senjorės spalvas, pa-
lydimos tradicine daina "Lietu-
va brangi mano tėvyne". Valdy-
bą sudarė pirmininkė, vicepi-
rmininkė, sekretorė, arbiter ele-
gantiarum ir junjorių magistrą.
Vėliau įsisteigė korp. Taryba,
kuriai sudarė buvusios pirminin-
kės ir veikliosios narės. Jos
sekė valdybų veiklą ir tarė atei-
ties planus.

Korporacija turėjo šias sekci-
jas: intelektualinio bendravimo,
pritaikomojo meno, sporto, mu-
zikos - dainų. Sudarė muziki-
nį vienetą D. Vasiliauskaitė, S.
Puzdešrytė, A. Kačanauskas, A.
Šleiny, Jurgis Valiulis ir M.
Viršila (žuvęs vokiečių kacetė).
Su jaunatviškom dainom aplan-
kėm daug gimnazijų. Korporaci-
ja palaikė ryšius su visomis
draugiškomis lietuvių korpora-
cijomis, "Jaunąja Lietuva" Dot-
nuvoje, latvių "Letonia", estų
"Fraternitas Estica" ir SELL
(Suomijos, Estijos, Latvijos, Lie-
tuvos studentų s-ga).

Narių skaičius kasmet didėjo,
korporantės reikėsi universi-
teto ir kultūriniam tautos gyve-
nimui, ruošdamosios savoms
profesijoms bei visuomeninė-
mis. Sugyvenimas tarp narių bu-
vo visada darnus, giedras ir
drausmingas.

Didelis liūdesys apgaubė Lie-
tuvą, o ypač palietė ir mus --
garbės nario kan. J. Tumū-Vaiž-
ganto mirtis. Paskutinį kartą fili-
jos jį aplankė vardinį Juoza-
pinį progą 1933, III, 19, o kitą
mėnesį su juodu kaspiniu perriš-
ta vėliava sekėm paskui jo kars-
tą, kur jo palaikus įmūrino Vy-
tauto bažnytelėj ant žydinčio Ne-
muno krantų. Pagal 1937 m. Vy-
tauto Didžiojo Universiteto sta-
tutą, kiekviena organizacija tu-
rėjo turėti sau globėją, pasirink-
tą iš vyresniojo mokslo perso-
nalo. Taip filijos pasikvietė prof.

Filijos 1934 m. Dotnuvoje. Pirmą iš kairės: E. Gedgaudienė,
trečia -- E. Noakienė, ketvirta -- S. Adomaitienė, penkta --
Staškevičiūtė, šešta -- B. Nasvytė.

1934 m. filijos ir neolituai svečiuose pas agronomus "Jaunoji Lietuva" Dotnuvoje. Iš kairės sėdi
neolituų pirmininkas, S. Adomaitienė, Kipras Petrauskas, A. Dambraskaitė, B. Nasvytė ir kit.

1935 m. Korpi Filiae Lithuaniae Taryba. Iš kairės sėdi: M. Dabrilaitė, M. Kasakaitytė, A. Vokietai-
tytė, G. Čiburienė ir Kožukauskaitė. Stovi: E. Senkūnienė, A. Augustinavičienė, Gr. Šilūnienė, O. Na-
kienė, S. Adomaitienė, Gr. Poderytė ir M. Karpuvienė.

dr. J. Zubkų, kuris 1953 m. mi-
rė Chicagoje, o neolituai buvo
pasikvietę prof. J. Tamošaitį, ku-
ris mirė Sibire.

Laikotarpis 1930-40 metų pra-
plaukė labai našus, darbštus,
korporacijos eilėms augant ir
didėjant. Norėčiau prisiminti to
sėkmingo laikotarpio pirminin-
kes: A. Vokietaitytė, G. Jakelai-
tytė-Čiburienė, M. Kasakaitytė,
J. Grybauskaitė-Gabrėnienė, E.
Baltikauskaitė, A. Varkalaitė,
S. Puzdešrytė-Adomaitienė (2
met.), M. Dabrilaitė, Gr. Šiū-
paitė-Silūnienė, A. Nasvytė-
Augustinavičienė, B. Traina-
vičiūtė-Paprockienė, Gr. Poda-
rytė, L. Avižonytė, Bragaitė-
Pocienė.

Korporacijos veiklą nutraukė
ir suardė 1940 m. rusų ir 1941
m. vokiečių okupacijos. Kartu
su visa kraujuojančia tauta ken-
tėjo ir mūsų filijos. Prasidėjo
suėmimai, tardymai, kankini-
mai ir trėmimai į Sibiro taigas
ar vokiečių koncentracijos sto-
vyklas.

1944 metais Lietuvą pasiekė
žinia, kad Amerikoje, Clevelan-
de tragiškai mirė mūsų garbės
narys, paskutinis nepriklausomo
Lietuvos Prezidentas An-
tananas Smetona. Kauniečių fili-
jų ir neolituų būrys susirin-
kome Kauno įgulos bažnyčion
pagerbti žuvusio. Juodą katafal-
tą dengė mūsų korporacijų ke-
puraitės ir gėlių puokštės. Ge-

Korpi Filiae-Lithuaniae 1935 m. valdyba. Iš kairės: vicepi-
r. G. Šilūnienė, pirm. S. Adomaitienė ir sekr. A. Balčiūnaitė.

dulingas mišias atlaikė kun. Vl.
Mironas (mirė 1953 m.).

Garbės narė Sofija Čiurlio-
nienė (mirė 1958 m. Kaune).
Visos tos kančios ir perse-
kiojimai nesužlugdė mūsų šir-
din įrašytos korporacijai prie-
saikos - meilės tėvynei.

Išsibarstę po visą pasaulį,
išlikusios gyvos, tų principų
meilės vedamos, susirinkom
1955, VII, 2 d. Toronte, Kanadoj

ir nutarėm vėl sujungti abiejų
korporacijų jėgas ir įsteigti
bendrą vieną korporaciją "Neo-
-Lithuania", pasileikant sau tei-
sę dėti filijų spalvas ir ženk-
lus.

Šmet minint Korpi Neo-Li-
thuania 50 metų sukaktį, sveiki-
nu visas filijas visuose pasaui-
lio kampeliuose kviečiu pabūti
vėl kartu bent mintimis ir likti
ištikimomis "Pro Patria".

Filijos ir neolituų muzikinis vienetas. Iš kairės: A. Kačanaus-
kas, S. Adomaitienė, A. Šleiny, D. Liaugminienė, M. Viršila (žu-
vęs vokiečių kacetė). Stovi Jurgis Valiulis.

KODĖL AŠ ATĖJAU Į KORPI NEO-LITHUANIA

Jurgis Lendraitis

Daugelį metų priklausiau
skautų organizacijom. Bet man,
kaip ir visam jaunimui, atėjo
toks laikotarpis kada man rei-
kėjo ko nors tokio daugiau ne-
gu, kad skautų organizacija ga-
lėjo duoti. Skautų organizacija
yra puiki ir labai reikalinga lie-
tuviškam jaunimui, ir aš dėko-
ju jai už visą tai ką ji yra man
davusi. Bet kai jaunuolis ar
jaunuolė eina prie galo studi-
jų gimnazijoje, kiekvienam at-
siranda noras daugiau ko iš-
mokti iš gyvenimo. Atsiranda
noras toliau gilintis į lietuvi-
bę, tautybę, politiką, ką kitas
lietuviškas jaunimas veikia, ir
t.t. Tuo momentu ir atsiranda
reikalingas stoti į kokią nors lie-
tuvišką akademinę organizaci-
ją.

Beveik visos mūsų akademi-
nės organizacijos turi kokį nors
obalsį, kuris skamba panašiai
kaip skautų "Dievui, Tėvynei ir
Artimui". Šitoks obalsis yra be-
veik būtinas; jis nusako organi-
zacijos siekius! Nė viena or-
ganizacija nenori užgauti kitą
organizaciją ar asmenį, nemi-

nint vieną iš tų trijų obalsio žo-
džių. Bet kaip mes visi žinome,
kiekvienai organizacijai svarbes-
nis už kitus du: vieniems Die-
vas, kitiems artimas, tretiems
tėvyne.

Bet ko aš ieškojau tai buvo
akademinė organizacija, kuri
išdrįstų pasisakyti visam pa-
sauliui, kad tėvyne Lietuva yra
jos svarbiausias rūpestis; aka-
deminė organizacija kurios tiks-
las yra "lietuvių tautos laisvė,
didybė, garbė bei gerovė ir Lie-
tuvos nepriklausomybė...". To-
kia akademinė organizacija yra
L.S.T. Korpi Neo-Lithuania.
Jos žukis yra aiškiausias iš vi-
sų akademinių organizacijų --
Pro Patria! (Už Tėvyne!)

Ir štai, po penkerių metų kai-
po neolituas, aš skaitau save
laimingu asmeniu. Visa tai ką
tikėjau gauti iš Korpi Neo-Li-
thuania, esu gavęs. Tik man gal
la žiūrėti į tą lietuvišką jauni-
mą, kuris neturi principų ar
idealų. Aš pažįstu kelis tokius

(Nukelta 1 psl.)

"Labas kolega, sveikas kolega
ach smagu jus matyti, ...
Draugais mes esam, draugais
mes būsim, ...
draugystė mūsų amžina!..

Baigdamas savo žodį, linkiu
visiems, prieš duodant pažā-
dus ir priesaiką, priimant Neo-
-Lithuania spalvas ilgai ir gi-
liai pergalvoti ir sau prisista-
tyti: "Koks turi būti neolitu-
nas!" ... ir tik tada į kelią "Pro
Patria" ateiti... Niekad šiuo ke-
liu eiti nepervėlu. Kaip yra daug
išėjimo kelių, tiek pat yra ir
sugrįžimo kelių. Jeigu kartais
tavo neolituoniškas nugarkaulis
neišlaikė sukrypo ar nukrypo,
viskam yra vaistų, atsiras vaistų
ir tavo suvargusiam nugar-
kauliui sutvirtinti. Vieno tik
reikės kiekvienam, tai noro ir
ryžto lietuvišku keliu eiti.

JAUNIMAS — LIETUVAI LAISVĖS ŠAUKLYS

Ko mums reikia, kad būtume geri neolituanai, kad įsisaugintume Korp! Neo-Lithuania idėjas?

Teoriškai neolituanų siekliai mums gerai žinomi, kuriuos aiškiai nusako du žodžiai — Pro Patria! Tai platus lietuvių tautinės veiklos barai, kuriuose jūs turite progos dirbti, lavintis korporacijos dvasioje patys ir skleisti tautines vertybes kituose kolegose bei lietuviškoje visuomenėje.

Jūs esate dalis išeivijos lietuvių aukštuosius mokslus einančio jaunimo, todėl į jus krypta ne tik išeivijos, bet ir mūsų tėvynėje likusios tautos akys.

Jaunoji karta, įsteigusi korporaciją augo ir brendo savų mokslo institucijų pavėsyje nepriklausomoje Lietuvoje, matydama jos milžinišką pažangą ir vispasišką rusų caro okupantų nuolinto krašto klimą, buvo tvirta savo įsitikinimuose. Kai po laisvės laikotarpio 1940 m. bolševikai okupavo Lietuvą ir metų bėgyje žiauriausiu būdu išžudė tūkstančius lietuvių tautos žmonių, tai buvo natūralu, kad 1941 m. spontaniškai tūkstančiai Lietuvos jaunimo buvo sukilię prieš okupantą, apie keletą tūkstančių žuvo nelygioj kovoje. Tai lietuviškų mokyklų auklėtas jaunimas parodė savo subrendimą laisvės kovoje. Jie pogrindžio spaudos darbu lengvino bendrosios spaudos darbą ir problemai skelbti gyventojams tiesą, kėlė moralę ir skatino lietuvių visuomenę likti ištikimais savo tautai, nepasiduoti okupantui.

Tačiau, kaip gi su ta lietuvių tautos jaunąja karta, kuri jau gimė ir augo sovietų komunistinėje okupacijoje, nuo pat mokyklos pirmojo skyriaus girdėjo tik rusų raudonosios armijos didybę, jų karžygių nuopelnus, Markso ir Lenino komunistines idėjas, o nepriklausomą Lietuvos santvarkos menkumą ir niekiškumą, išnaudojimą darbo žmogaus ir t.t.

Mes bauginomės, kad tokiose sąlygose pavergtoje mūsų tėvynėje išaugs idealistas lietuvis komunistas, bet, kaip pasakutinių kelių metų tragiški įvykiai parodė, mūsų baimė buvo nepagrįsta. Dar prieš laisvąjį pasaulį pasiekusias žinias apie tenyškų jaunųjų tautinį sąmoningumą, Korp! Neo-Lithuania steigėjas Valentinas Gustainis laisvuose, kurie tilpo Dirvoje 1972 m. vasario 18 d. numeryje, Marijai Kasakaitytei rašė: "Ne tik pas jus, bet ir pas mus yra daug puikaus susipratęs lietuviško jaunimo, kuris gražiai pasižymi įvairiausiose kūrybinio gyvenimo srityse. Mane tai labai džiugina, labai optimistiškai nuteikia dėl mūsų tautos ateities..."

Šių žodžių teisingumą parodė Brazinskų, Simokaičių, Kudirkos rizikingi ir tragiški šuoliai norint pasiekti laisvąjį pasaulį. Taip pat 17 tūkstančių parą, atsistų Jungtinės Tautos prašant suteikti okupuotai Lietuvai religijos ir asmens laisvę, o galiausiai bolševikų priespaudoj išaugusio jauruolio Romo Kalantės žiauri savanoriškai susideginant gyvybės auką ir jo aukos siekiamas pritarimą parodžiusių kelių tūkstančių jaunųjų demonstracijų Kaune su šūkiais — Laisvės, laisvės Lietuvai! Po to susidegino dar keli. Tik tokio būdu laisvasis pasaulis plačiau išgirdo ir sužinojo, jog lietuvių tauta rusiš-

EMILIJĄ ČEKIENĘ

kojo okupanto pavergtą, bet joje laisvės vilties ir po 30 metų tebėra gyva, tik dabar pasaulio spauda, radijas ir televizija atkreipė didelį dėmesį ir supurtė pasaulio opiniją, iš naujo parodė Kremliaus valdovams, kad lietuvių tauta buvo ir liko tvirta ir savitos nepalaužiamos dvasios tauta. Ją gali įvairūs priešai naikinti fiziškai, bet niekas nepajėgia sunaikinti tautinės patriotiškos dvasios.

Lietuviškas jaunimas visais laikais ir visokiose gyvenimo sąlygose savo idealų nepraranda, neparduoda jų už jokią kainą. O kaip su mūsų išeivijos dabartiniu jaunimu, kurio generacija ir jūs, jaunieji kolegos, Korp! Neo-Lithuania nariai priklausot?

Savaime aišku, kad gyvendami Amerikoje džiaugiatės jos laisve, bet kasdien jaučiate, jog tai yra svetima laisvė, kurioje sunku net pačiam savimi išlikti. Pavergtos tautos vergiją kasdien primena ne tiek jūsų pačių, kiek jūsų brolių ir artimųjų likiminė dalis. Jūs esate tas pavergtųjų šauklis, kuris turi šaukti pasauliui atviru žodžiu, belstis į politikų duris, kad jų sąžinės pabustų ir kad jie vergijos nešėjai nepataikautų, o mėgintų pavertiesiems padėti, kol patys nėra pavergti.

Jūs esate likimo apdovanoti bent svetimo krašto laisve ir todėl turite puikias sąlygas veikti idant tas pavergtos tėvynės aidas laisvame pasaulyje nenutiltų, kad būtų išlaikytas, kad stiprintų, kurstyty, uždegtų vilties ir ryžto nenustoti vesti kovą už Lietuvos laisvę stiprinant šį idealą jūsų pačių ir jaunesniųjų kolegų tarpe. Jūsų sąžinės reikalas nuspręsti kiek ir kokią įnašą kiekvienas tam atiduodant, o priemonių ir galimybių yra daug.

Žemiausia prieš akis jums

LIETUVIŲ KALBA IR JAUNIEJI AKADEMIKAI

Vytautas Kasniūnas, Jr.

Kas yra kalti, kad mes nemokame lietuvių kalbos, kas yra kalti, kad mes nelankėme lituanistinės mokyklos, nedalyvavome jaunimo organizacijose, neskaitėme lietuviškos spaudos? Kas gi kitas, jei ne tėvai. Atsiprašome jų, bet taip buvo, taip yra, taip ir bus. Kad mūsų tėvai jaustųsi geriau, mes patys, kurie dabar esame tėvai, turime kaltinimą girdėsim iš savo vaikų, o mūsų vaikai vėliau iš savo vaikų.

Bet kai mes kaltiname dėl viso to savo tėvus, tai mūsų vaikams turbūt mus kaltins dar labiau.

Visi tėvai, arba jų labai didelė dauguma, tiek vyresniosios, tiek jaunesniosios kartos, jaudami ir rodydami per didelę meilę savo vaikams neduoda to, kad savo mylimo sūnelio ar dukrytės neapsunkintų. Kiti dėl to, ypač vyresnės kartos, kad patys greičiau ir geriau išmoktų anglų kalbos. Kaip čia dabar mamytė kėls savo vaiką šeštadienio rytą ir ragins į lituanistinę mokyklą, jei jis yra pavargęs, nori ilgiau pamiegoti, nes po mokyklos penktą

stoją gyvenimo pilka kasdienybė — mokyti, pavyzdinai elgtis, padėti silpniesiems ir aplamai ruošti pilnutiniam pragminiam gyvenimui, kad būtų naudingi savo šeimai, gyvenamam kraštui ir tėvų gimtajai žemei.

Kasdienybėje jaunimas nemėgsta posėdžiauti, beprasmiškai kurti planus negalvojant apie jų vykdymą. Jaunimas mėgsta veikti, judėti ir tuo jau matyti tos veiklos rezultatus. Taigi ir jis nenoriai renkėsis susirinkimus, bet, kai iškyla proga, aiškus greito veikimo reikalas, neraginami skubai į veiklų ir sąmoningų akademikų jaunųjų eiles, imatės iniciatyvos patys organizuoti ir kitiems ypatingai tikslų siekiantiems talkinti. Ir todėl aukščiau minėtų spontaniškai iškilusių lietuvių įvykių progomis rašėte JAV vyriausybei laiškus, siuntėte telegramas, ruošėte protesto demonstracijas ir k. O po tų masinių darbų jūs turite progą Lietuvos naudai veikti ir kasdienybėje universitetuose studijuojant ir dėstant supažindinti su lietuvių tautos pavergėju tuos, kurie sovietų tironijos nepažįsta, apie ją nieko nežino ir negirdėjo, todėl dažnai besiverčiančių akademikų jaunųjų gretas komunistų darbuotojų būna sukliudinti, įtraukti į jų pinkle ir ima veikti tironijos naudai net glaudami šio krašto santvarką. Jūs kasdien turite progą supažindinti savo kolegas su ta rusų komunistinės tironijos, Lietuvos pavergėjo gyvenimo tikrove ir savo uito kolegų tarpe rasti simpatijų bei konkrečios paramos progoms pasitaikius.

Tačiau, kad aukščiau minėtų progų nepraleistumėt reikia patiemis nuolatos budėti, sekti ne tik šio krašto, bet ir pavergtųjų lietuvių gyvenimą ir įvykius, apie kuriuos randame mūsų išeivijos lietuviškoje spaudoje, ypač du kartus savaitėje skaitytus lankančio "Dirvoje" ir žurnale "Naujoji Viltis". Tai jums gerai žinoma Amerikos lietuvių Tautinės Sąjungos ir Korp! Neo-Lithuania pastangomis leidžiama spauda, kurią teiktis yra jūsų rankose, todėl dabar pats laikas patiemis pradėti užpildyti jų puslapius, skaityti, rašyti ir kitiems jaunesniems patarti pranešimais, savo puslapius redaguoti.

Kad jūsų darbai ir tautinė veikla klestėtų, būtina reikalingas korporacijos narių susiklausymas, vienybė ir pagarba viens kitam, nuširdus bendradarbiavimas visais lietuviškos veiklos klausimais nors nuomonės kartais ir skiriasi, bet jas galima derinti, stengtis matyti ne viens kitą, bet ir savo klaidas, aiškintis nepasitraukiant iš kolegų tarpe. Jūsų sąžinės reikalas nuspręsti kiek ir kokią įnašą kiekvienas tam atiduodant, o priemonių ir galimybių yra daug.

Žemiausia prieš akis jums

KORP! NEO-LITHUANIA DAINA
(Dviem balsams)

St. Santvaras
Energingai

J. Gaidelis

Bė — ga — ir — nu — be — ga — de — be — eys — pa —

— dan — gr. Ne — be — grį — ta — nie — kad — din — gu — sia — pa — va — ta — cio — die — na —

Se — se — rys — ir — bro — liai — i — ry — to — jį — ten — gia — ir — jau — nat — yė

skan — ba, kaip gied — ri — dai — nai — Va — liu, — va — liu, — ty — ry — jū — le — li — jū —

— dai! — Va — liu, — ir — ryž — to, — ir — sau — iūs — pil — ni — vei — dai!

1. Baga ir nubėga debersis padange.
Nubėgita niekad dingusio pavasario diena —
Seeris ir broliai į rytų žemę —
Ir jaunatvė skamba, kaip giedri dainai!

Refrenas
Valio, valio, tyrųjų lielijų žiedai!
Valio, ir ryžto, ir saulės pilni veidai!

2. Reginė todybą, liekną kiemo vėtrę,
Marion toliai plazda, kaip gavi gyvenimo goda —
Mūsų niekas niekad negalės atkirti,
Ir kovon už laisvą kiltim visada!

3. Lietuvis jaunatvę nelam, tartum krautį,
Kaip vėlis ir laimė — mūsų godų žemė Lietuvai
Mes kaip vėtroj liepų, gluosnių giraitė,
Ir tėvyne melė, kaip ugnis gyvai!

4. Lai erdvėm Pro Patria, tartum gulbė lėkta,
Lai dainos Pro Patria aidai giesios, kloniai ir kalnai
Lai viltim Pro Patria mūsų liudyti plaka,
Lai jaunatvės lygiai skamba amžinai!

Valio, valio, tyrųjų lielijų žiedai!
Valio, ir ryžto, ir saulės pilni veidai!

Refrenas dainuojamas po kiekvieno posmo.

KORPORACIJOS NAMAI

KAZYS KASAKAITIS

Minėdami Korp! Neo-Lithuania 50 metų sukaktį turime būtinai prisiminti Korporacijos namus Kaune, Parodos gatvėje, ir vaidmenį, kurį jie suvaidino mūsų gyvenime.

Jau nuo pirmųjų Korporacijos įsteigimo dienų buvo kilusi mintis įsigyti ar pastatyti nuosavus namus, kuriuose būtų bendrabutis su valgykla nepasiturintiems studentams neolituanams, ir kuriuose koncentruotųsi visos Korp! gyvenimas! Korp! valdybos pastangomis greitu laiku buvo gautas iš Žemės Reformos Valdybos gražioje vietoje, Vytauto kalne, žemės sklypas. Žemės ūkio ir valstybės turtų ministeris J. Alek-

tojų. Vietoje įvairių dovanų, padovanokite knygas, laikraščius prenumeratas. Tai bus laisai, kurie ir akmenyse skyles padaro. Taip ir spausdintas žodis, kuris lankys namus, lašas po lašo, daug kam padės praturtinti lietuvių kalbą, pamėgti lietuvišką žodį.

Lietuviškos parapijos, kaip prieš kelis dešimtmečius, taip ir dabar gali daug padėti lietuviškam susipratimui, galvojimui, kalbos geresniam mokėjimui. Tad raginkime savo šeimos narius dalyvauti lietuviškoje pamaldose.

Mūsų visuomeniniai bei kultūriniai parengimai savo lankytojais turi ne mažėti, bet didėti. Tad vietoje tų įvairių restoranų praleisti laiką, eikime visi drauge į savo lietuviškus parengimus.

Mūsų radijo valandėlės taip pat laukia naujų klausytojų, laukia ir naujų bendradarbių. Atsiminkime, kad tuose namuose, kuriuose klausomasi lietuviškų radijo programų, ten ir lietuvių kalba gražiai skamba.

Lietuvių kalbos mokymui turime paruošti kalbėtojų plokšteles arba juosteles. Taip pat mums būtina reikalingos neaktyvūs lietuvių kalbos pamokos, kuriuos gerai paruoštos taip pat daug prisidės prie lietuvių kalbos mokymosi bei tobulinimo. Dėdau jaunųjų šeimų gyvena kur nėra lituanistinių mokyklų, tad tokios pamokos daug padėtų ir patiems tėvams geriau išmokyti lietuvių kalbos ir juos mokyti savo vaikus.

sa namams statyti davė miško medžiagos 100.000 litų vertės, buvo užtraukta didesnė paskola Finansų Ministerijoje ir pradėta rinkti aukas rūmų statybai Lietuvoje ir J. A. Valstybėse.

Korporacijos metinės šventės proga 1923 m. lapkričio 11 d. kan. J. Tumono Vaizganto buvo pašventintas kartinis akmuo.

Stambiausias pinigų sumas namų statybai aukoję Hipatija Yčienė, inž. Konstantinas Šakenis, Martynas Yčas ir kun. Mironas. Norėdami sutelkti daugiau lėšų namų statybai Korporacija 1923 m. gruodžio mėn. pasiuntė į J. A. Valstybes du savo atstovus — Vytautą Banaitį ir K. Marčiulionį, rinkti aukas lietuvių išeivių kolonijose. Čia kun. A. Miluko iniciatyva buvo sudarytas iš J. Ginkaus, kun. A. Miluko, Pr. Narvydo ir J. O. Širvydo komitetas, kurio pastangomis pavyko surinkti per visas J. A. Valstybes Neo-Lithuanios namų statybai apie 10.000 dol.

Netrukus buvo pradėta namų statyba ir 1928 m. vasario 8 d. kan. J. Tumas, Korp! garbės narys, jau galėjo pašventinti namus. Aišku, dar ne visi bendrabučio kambariai ir didžioji rūmų salė buvo užbaigti: priklausomai nuo turimų piniginių išteklių tuo įrengti neužbaigtus kambarius, didžiąją salę ir gražinti namus iš vidaus ir iš oro.

Namų projektą paruošė inž. arch. E. Frikas, o statybos priežiūrą ir kai kuriuos statybos darbus atliko patys studentai — technikai neolituanai.

Rūmuose koncentravosi visos Korporacijos organizacinis gyvenimas; ten vyko Neo-Lithuania, Filistierių Sąjungos ir seseriškos Filiae Lithuaniae korporacijų valdybų posėdžiai ir bendros korporacijos sueigos. Korporacijos rūmuose buvo įrengta viena gražiausių Kaune salų, kurioje

vykdavo tradicinę Korp! šventę ir iškilmingas N. Metų sutikimo balius, kurie sutraukdavo šauniausią laikinosios sostinės visuomenę. Salė buvo papuošta medyje išdrožtu korporacijos herbu, spalvomis ir Lietuvos miestų istoriniais herbais ir korporacijos garbės narių — J. Tumono-Vaizganto, J. Basanavičiaus, P. Vileišio, B. K. Balučio, J. Jablonskio, A. Smetonos ir J. Mačiulio-Maironio — biustais, pagamintais dail. J. Aleksandravičiaus, kuris ilgesnį laiką gyveno namuose, atlikdamas jam užsakytą darbą.

Korporacijos rūmuose buvo skaitykla-biblioteka, ten pat turėjo būstinę korporacijos leidžiamas žurnalas "Akademikas".

Didžioji korporacijos namų salė būdavo išnuomojama draugiškų korporacijų bei kitų visuomenės organizacijų šventėms bei parengimams.

Vienas svarbesnių korporacijos namų buvo bendrabutis, kuriame nuolatos gyveno apie 40 korporantų. Kambariuose gyveno po 2, 3 ar 4 asmenis, priklausomai nuo kambarių dydžio. Kai kurie korporantai išgyvendavo korporacijos namuose per visą studijų laiką universitete. Korporacijos namuose gyvenantieji kolegos, kasdien susitikdami susigryveno tarpusavyje ir sudarė lyg vieną šeimą. Namų rūsyje buvo įrengta valgykla bendrabučio gyventojams ir mieste gyvenantiems korporantams. Ten dažnai prie laisva laikio kompanijoje skambėjo linksmos studentiškos dainos.

Korporacijos finansinius ir ūkio reikalus tvarkė ūkio Taryba, sudaryta iš Korporacijos ir Filistierių Sąjungos atstovų. Namų administravimui bei vidaus tvarkai palaikyti ūkio Taryba skirdavo iš korporantų tarpo namų ūkio vedėją. Ūkio Taryboje ilgus metus dirbo kol. inž. Jonas Jasiukaitis, Kazys Kasakaitis, inž. Jonas Kriščiukaitis, dr. Simas

(Nukelta 17 psl.)

Kodėl aš atėjau į Korp! Neo-Lithuania...

(Atkelta iš 5 psl.)

asmenis: jiems svarbu tik pasilinksminėti, ir jie prisirašo prie dviejų, trijų, ar daugiau organizacijų besiektiant savo norų. Paskui dar yra tokių, kurie prisirašo tik prie vienos akademinės organizacijos, bet ne iš principo, bet, kad jų draugai tai organizacijai priklausot. Man tikrai gaila tokio jaunimo. Tikiuosi, kad šios "madų" greitai praeis, ir, kad dabartinis jaunimas besprendžiant prie kurios lietuviškos akademinės organizacijos prisirašyti, paklausys savo sąžinės ir proto, o ne vien linksmo iškančių draugų.

TAUTOS SĄVOKA MODERNAUS MOKSLO ŠVIESOJE

Jūratė Statkutė - De Rosales

Laisvas nuo politinių spaudimų, laisvas nuo ekonominių nedaugelių, gerbiamas, saugomas ir puoselėjamas, vakarų pasaulio mokslas klesti, kaip gal dar niekad istorijoje jam nebuvo leista klestėti.

Sukaustytas politinių ukazų grandimis, o neretai ir užgniauziamas kraujo klane, rytų pasaulio mokslas primena užtvėntą vandenį. Kartais, pro atsirandančius šoninius plyšius prasiveržia smulkūs vandens srautai, kurie liudija kiek užtvankoje yra prisirinkę neišnaudotos energijos. Užtvankoje spaudimas didėja, auga ir pavojus, jog molai vieną dieną sugrius spaudimo nebeatlaikę.

Regėdami rytuose vykstančią politinę kontrolę mokslo srityse, mes, Amerikoje susiformavusi karta, jaučiame lyg padidintą pareigą ko griežčiausiai skirti mokslo ir politikos sąvokas. Tačiau taip kraštutiniai griežtėjimai mes saugoti Mokslą (iš didžiosios) nuo politinių įtakų, jog neapstebėjome, kad drauge atskyrėme politiką nuo mokslinių įtakų ir įpūlėme į anachroniško politinio galvavimo pinkles.

Kai praeitame šimtmečio mūsų tautinio atgimimo kūrėjai, vien mokslinė istorinė medžiaga remdamiesi, izoliavo Lietuvą kaip atskirą tautinį vienetą, jie juk rėmė savo politinę galvosėną anuometinio mokslo daviniais. Mokslas anaistolis nuo to nenukentėjo, o rimtais moksliniais daviniais paremtas politinis veikimas pasirodė esąs toks galingas, jog jis susprogdino mūsų nutautėjimo siekusius kolosus.

Tačiau šiandieną mes neįstengiami įžvelgti, jog mokslui be politikos bujant, politika be mokslo -- priešingai -- apsieiti negali. Susipainioję į kažkokias "vakarietiškos pasaulėžiūros" interpretacijas, tūpčiojame mes ant mūsų pačių vaizduotėje sukurtos Rubikono ribos, ir nei vienas mūsų nedrįsta įžengti į "mokslas - politika" teritoriją.

Šiuo straipsniu kviečiu skaitytoją peržengti Rubikoną. Neo-Lithuania pusės šimtmečio sukaktuvių proga, siūlau persvarstyti tautinės sąvokos prasmę naujausio mokslo ir dabartinės politikos šviesoje.

Kai XIX-to šimtmečio tautiniai sąjūdžiai pakeitė Europos politinį žemėlapi savotiškai jį susmulkindami, tautinio/etninio vieneto apibūdinimas buvo visų pirma pagrįstas kalbiniais skirtumais. Lietuviškai kalbantis lietuvis anuomet buvo "baltas", o gudiškai kalbantis gudas buvo "slavas", neatsižvelgiant į faktą, jog gudas, o ne lietuvis, save vadino BALTgudžio vardu.

Panašiai šviesiaplaukis vengras ar estas save skaitė esančiu mongolų kilmės (!), o čia pat pašonėje gyvenęs rumunas šventai tikėjo, jog jis yra neginėytinas itališkos Romos vaikas.

Gudui, estui, vengrui ar rumunui iškiltų nemažas galvosūkis apie savo kilmę, jei jis arčiau susipažintų su Čilės kalbininko Rudolf Lenz studijomis apie Čilės ispanų kalbą. Lenz tyrinėjo Čilėje gyvenančias indėnų gentis, kurių prieškolūminė kilmė jokių abejonių negalėjo sukelti, ir stebėjo tose gentyse priėjusios ispanų kalbos tarimo savybes. Iš Lenz studijų paaiškėjo, jog vienas napatvariausių tautos bruožų yra kalba, tuo tarpu tarimas (fonetika) esanti nepalyginti patvaresnė tautinė savybė. Pav. Čilės indėnai labai greitai persimetė į ispanų kalbą ir savąją užmiršo, bet naujai įgytą ispanų kalbą jie vartojo su senosios kalbos akcentu. Taigi senoji fonetika išsilaikė po to, kai pati kalba jau seniai buvo pamiršta. Iš to išeity, jog

Korporacijos namai...

(Atkelta iš 6 psl.)

Virkutis, Aleksandras Danta.

Korporacijos namai buvo tikroji lietuvių studentijos tvirtovė, kur nuolat vyko studentiškas gyvenimas, kur stiprėjo korporantiškas solidarumas, kūrėsi tradicijos ir grūdinosi valia bei pasiryžimas dirbti ir kovoti. Pro Patria.

tarimas, o ne kalba, liudija etninę kalbančiųjų kilmę.

Pritaikius Lenz išvadas lietuvių kalbai, atsiranda plati dirva baltistikos studijoms. Pav. būtiną idomą suliginti dūkamams ir baltgudžiams bendrą tendenciją dantičius priebalsius išversti į afrikatas (c, dz) ir ši bendrą tarimą sugretinti su istoriniais daviniais liečiančiais palyginti vėlyvą slavų antplūdį Gudijon. Gal tuomet atsirastų moksliskasis pagrindas įtarti, jog dabartiniai baltgudžiai yra ne "atvykėliai slavai", o veikiau užsilikę baltai, kuriuos sąlygos privertė išmokyti naują kalbą, bet kurių liežuvis dar šiandien kitaip neapsiverčia, kaip tiksliai dūkiškai baltiškai tarimu?

Rusų mokslininkai, su Rostovcevu priešaky, pirmieji iškėlė tautų kamienų geografinio pastovumo klausimą. Vedamoji mintis yra ta, jog jaugėrokas skaičius tūkstantmečių praėjo, kai tautų kamienai tapo tokie skaitlingi, jog jie nebelaksto nuo vieno Eurazijos galo į kitą. Vaikščioja tikrai karinės ekspedicijos, kurios palieka didesnes ar mažesnes žymes pagal sąlygas ar faktines kolonizacijos apimtį.

O tose pačiose vietose tūkstantmečiais gyvena tos pačios žemdirbių tautos. Atskirų tautos dalių išviršiniai bruožai gali keistis pagal kiekvienos vietovės istorines apyستovas, atvykėlių kolonų skaičių, užkariautojų didesnę ar mažesnę įtaką, bet gilioji kiekvienos vietovės etninė struktūra išlieka stebėtinai pastovi.

Šitaip galvojant, toponimija (vietovardžių mokslas), kuri iki šiol buvo laikoma "senovėje gyvenusios tautos palikimu" ženklu, įgauna žymiai aktualesnę prasmę. Toponimija tampa svarbus elementas (pagrindinis ar adstratinis) nustatant DABARTINĮ kiekvienos tautos etninį pagrindą.

Kaip jau yra žinoma nuo Būgos laikų, rytų Europoje baltiškais vietovardžiais nuklotos sritys driekiasi toli už Lietuvos ribų. Kadangi mūsų atveju baltiškos toponimijos plotus patvirtina archeologinio baltų palikimo daviniai, tenka daryti išvada, jog šiuo atveju toponimija nustato ne adstratinį, o pagrindinį etninį elementą. Tuo pačiu ištisi rytų Europos plotai įgauna bendros baltiškos etninės kilmės vieningumą.

Būdinga yra tai, kad pirmieji etninio pastovumo klausimą iškėlė rusų mokslininkai, o ne vakarų Europos tyrinėtojai. Iki šiol rytų Europos mokyklos gana neapdairiai pritaikydavo vakarų Europoje darytas pastabas rytams, visai neatsižvelgdamos į tai, kad tarp abiejų zonų yra dideli geografiniai ir istoriniai skirtumai. Pav. Ispanijoje, Anglijoje, atelvių įtakos buvo lemiamas veiksnys naujų tautų susidarymo procese. Ispaniją etnologai šiandieną vadina "terminalo stotimi", nes visų didžiųjų senovės karo ar prekybos ekspedicijų galas -- ir pastovių bazių įkūrimo vieta -- būdavo Iberų pusiasalis, kuriame atvykėliai tapdavo lyg uždaryti Pirenėjų apsaugotame plote. Tuo tarpu rytų Europos atviros lygumos buvo kaip tiksliai vienas iš tų geografiniai neapribuotų plotų pro kuriuos ekspedicijos eidavo ar iš kurių jos pakildavo, taigi rytų Europos tautų formacijoje išviršinė praeivių įtaka buvo palyginti mažesnė, o giliosios etnijos bruožai išsilaikė pastovesni.

Mūsų tarpe, Č. Gedgaidas yra pirmutinis istorikas pilnai įvertinęs Rostovcevo iškeltą tautų pastovumo istorinę reikšmę. Vakarietiškams nesuprantamą rytų Europos nuolat atsirandančių, trumpam pasauli užvaldančių ir staiga išgaruojančių tautų painiavą, Gedgaidas narpliojo kantriai atmegzdamas kiekvieną istorinį mazgą ir mazgelį, kol pagaliau jam sklandžiai išsivyniojo vientisas tos pačios etnijos siūlas.

Atrodo, kad netrukus mums teks apsiprasti su mintimi, jog tautos nevaikščioja, o kalbų rubėžiai vaikščioja. Tautybės, kaip "atskiros vieneto" prasmės apibūdinimas turės tuomet priklaustyti nuo to, ar tautybė bus nustatoma pagal kalbą, ar pagal etniją?

Kalba yra neginėytinai svarbus faktorius atžyminti tautų skirtumus. Pav. tarp lietuviškai kalbančio dūko ir nutautėjusio gudo jau yra išaugusi reali kelių šimtmečių nesusikalbėjimo siena. Nutautintų sričių gyventojai atitolsta nuo motinos kamieno, vien todėl, kad nutrūksta tie-

Neolitučiai suvažiavimo metu.

KORPI NEO-LITHUANIA SUVAŽIAVIMAI

sioginė komunikacija -- bendra kalba. Psichologinė nuotoli vėliau padidina politinę sieną, skirtingi įstatymai, tikyba ir t.t.

Kalbininko A. Alonso yra įrodyta, jog kalba turi gilią įtaką žmogui, nes ji yra ne vien išviršinio "susikalbėjimo" įrankis. Kalbos formos, t.y. specifinės kalbos struktūros formuoja specifinius galvojimo būdus kiekvienoj tautoj. Ant kiek ši taisyklė yra pritaikytina svetimą kalbą priėmusiai tautai, turės pasakyti ateities studijos, nes daugelyje atvejų, nutautėjusių vietovių kalboje galima pastebėti senosios kalbos "psichologinę struktūrą" kuri tebėra vartojama pritaikius jai naują žodyną. Pav. šiuo atveju itin būdingi yra Gudijų išlikę lietuviški vestuviniai papročiai su lietuviškų vestuvių dainų slaviškais vertimais (Žiūr. per anksti mirusio a.a. L. Lenkausko diplominių darbų, Vilnius 1961 m., kuriame yra atžymimos tos pačios vestuvinės dainos randamos lietuvių ir gudų kalboje). Panašiai pavyzdžių Gudijų yra be galo daug -- tautosakoje, ūkio apyvartos kalboje, mitologiniuose pasakojimuose ir t.t.

Minėti baltgudiškos kultūros pavyzdžiai veda mus prie išvados, jog vykstant nutautėjimo procesui dar ilgai išsilaiko senieji papročiai, tradicijos, senosios tikybos įdiegta filosofija, ir daugybė kitų tautinių bruožų, kurie nesiduoda taip lengvai išraunami iš kasdieninio gyvenimo.

Tokiais atvejais, "senoji etnija" - nauja kalba pradeda sudaryti naują tautinį vienetą. Pav. ant baltiško gūdų pagrindo užsiklojės slaviškos kalbos sluoksnis sukuria tam tikrą tautinį hibridą, t.y. naują tautą.

Patį "tautos" kaip "savaimingo vieneto" sampratą nebesiduoda nagrinėjama simplisciniais šūkiais, o sudaro be galo painų įtakų ir klodų kompleksą. Galų gale, ir naujos hibridinės tautos priklausomumas vienai ir kitai grupei, tampa sudėtingos mokslinės interpretacijos klausimas. Pav. jeigu baltų-vokiečių hibridas latviai aiškiai priklauso baltams, tai kokiu būdu baltų-slavų hibridas gudi turi priklausyti slavams?

Šio šimtmečio pradžioje mes žiūrėjome į kaimyną gudą kaip į "priešą - slavą". Rytoj, mūsų

Išėivijoje pagal nustatytą Korporacijos statutą, kas antri metai Vyr. Valdyba šaukia filisterių ir senjorų suvažiavimus. Tuose suvažiavimuose renkama dviejems metams Vyr. Valdyba, Taryba, Garbės Teismas, Kontrolės komisija ir svarstomi kiti su Korporacijos veikla susiję reikalai. Korporacijos suvažiavimas yra vyriausias jos sprendžiamasis organas.

Tokių suvažiavimų išėivijoje yra buvę:

Pirmas suvažiavimas įvyko 1955 m. liepos mėn. 2-3 d. Toronte, Kanadoje, kuriam nartata sujungti visus išėivijoje esančius neolitučius ir filijas, tęsti darbą su visomis Lietuvoje nusistovėjusiomis tradicijomis ir papročiais, ypatingą dėmesį skiriant priaugančiam akademiniam jaunimui, kaip būsimos laisvos Lietuvos kūriamajai jėgai. Suvažiavime išrinkta Vyr. Valdyba iš šių kolegų, kurie pasiskirstė pareigomis sekančiai: Dr. E. Noakas -- pirm., Vytas Abraitis -- vicep., G. Siliūnienė -- sekr. Stp. Mackevičius -- arbiter ir dr. B. Nemickas -- junjorų tėvūnas.

Antras suvažiavimas įvyko 1957 m. rugpjūčio mėn. 31 d. ir rugsėjo mėn. 1 d. Detrote, Mich. Išrinkta nauja Vyr. Valdyba iš šių kolegų, kurie pareigomis pasiskirstė sekančiai: P. Ališauskas -- pirm., J. Staškevičiūtė - Stankūnienė -- vicep., P. Ulėnas -- sekr. ir Stp. Mackevičius -- narys.

Trečias visuotinis suvažiavimas įvyko 1959 m. lapkričio mėn. 26-28 d. New Yorke, kuriame buvo priimti įstatai. Išrinkta nauja valdyba iš šių kolegų, kurie pareigomis pasiskirstė sekančiai: M. Valiukėnas -- pirm., R. Kašubaitė-Binderienė -- vicep., D. Siliūnas -- sekr., vėliau jį pakeitė N. Juškus, M. Šimkus -- išd., V. Mažeika -- arbiter ir E. Žemgulytė-Narbutienė -- spaudos reikalams.

Ketvirtas suvažiavimas buvo 1961 m. lapkričio mėn. 11-12 d. Chicagoje, šiame suvažiavime buvo papildyti įstatai ir įgijo galios nuo priėmimo dienos. Anksčiau galiojusieji laikinieji Korp! Neo-Lithuania išėivijoje veikimo nuostatai nustojo galios. Išrinkta nauja Vyr. valdyba iš šių kolegų, kurie pareigomis pasiskirstė sekančiai: V. Mažeika -- pirm., Sofija Adomaitienė

-- vicep., S. Virpša -- sekr., M. Šimkus -- išd. ir St. Švedas -- arbiter.

Penktas visuotinis suvažiavimas buvo 1963 m. rugpjūčio mėn. 31 d. ir rugsėjo mėn. 1 d. Christian Lodge, Edwardsburg, Mich. Šiame suvažiavime priimtas statusas, kuris įsigaliojo nuo priėmimo dienos. Išrinkta nauja Vyr. Valdyba iš šių kolegų, kurie pareigomis pasiskirstė sekančiai: V. Mažeika -- pirm., R. Staniūnas -- vicep., St. Virpša -- sekr., M. Šimkus -- išd. ir R. Stakauskas -- narys.

Šeštas suvažiavimas buvo 1965 m. rugsėjo mėn. 4-5 d. Rex Terrace Resort on Elk Lake, Alden, Mich. Išrinkta nauja Vyr. Valdyba iš šių kolegų, kurie pareigomis pasiskirstė sekančiai: R. Staniūnas -- pirm., E. Kavaliūnaitė -- vicep., D. Rūkaitė -- sekr., A. Saulius -- išd. ir U. Juodvalkis -- arbiter. Kadencijos metu D. Rūkaitė ir U. Juodvalkis iš valdybos pasitraukus, į jų vietas atėjo S. Monkus ir A. Kašuba.

Septintasis visuotinis suvažiavimas įvyko 1967 m. rugsėjo mėn. 2-3 d. Rex Terrace Resort on Elk Lake, Alden, Mich. Suvažiavimas išrinko naują Vyr. Valdybą iš šių kolegų, kurie pareigomis pasiskirstė sekančiai: A. Modestas -- pirm., R. Česaitė-Modestienė -- vicepirm., K. Cicėnas -- sekr., Br. Kasakaitis -- išd. ir Leonas Kriaučiūnas -- arbiter.

Aštuntas suvažiavimas buvo 1969 m. rugpjūčio mėn. 30-31 d. Ambuty vasarvietėje, Pototawattamic, Mich. Šiame suvažiavime išrinkta Vyr. Valdyba iš šių kolegų: A. Modestas -- pirm., dr. L. Kriaučiūnas -- vicep., L. Hoffmanienė -- sekr., Bronius Kasakaitis -- išd. ir J. Valkiūnas -- arbiter.

Devintas visuotinis suvažiavimas buvo 1971 m. rugsėjo mėn. 4-5 d. Dainavos stovykloje, Mich. Išrinkta Vyr. Valdyba iš šių kolegų, kurie pareigomis pasiskirstė sekančiai: J. Valkiūnas -- pirm., A. Pavilčiūtė -- vicep., J. Jurevičius -- sekr., Br. Kasakaitis -- išd. ir E. Modestas -- arbiter.

Korporacijos Tarybą sudaro: 1. Korporacijos Vyriausioji Valdyba, 2. Vietovių Korp! padalinių pirmininkai, 3. Leidinių redaktoriai ir 4. Dešimt suvažiavimo išrinktų Tarybos narių. Korporacijos Taryba yra sprendžiamasis organas ir taria savo nuomonę Korporacijos Valdybos bei paskirų narių keliams reikalais. Išėivijoje vienintelis Tarybos suvažiavimas buvo 1966 m. rugsėjo mėn. 3-4 d. Christian Lodge, Edwardsburg, Mich.

žvilgsnis bus dar tragiškesnis: kelis šimtmečius atlaikę slavinimo antpuolius, suprasime, kad lietuvių nutautinimo metodus remiasi jau nutaut

(Nukelta į 8 psl.)

TAUTOS SĄVOKA...

(Atkelta iš 7 psl.)

tintų baltų (jotvingių, gudų, galindų ir t.t.) panau dojimu prieš mus -- jų kraujo brolius.

Gal tuomet mūsų ateitis priklausys nuo to, ant kiek mes pajėgsime moksliskai įrodyti etninius mūsų saitų su tais kurie faktinai yra lygiai tokios pat aukos kaip ir mes?

Gal keičiantis "tautinio vieneto" ar "tautinės šeimos" prasmės, atsiradus naujos, šandieną dar nesuprantamos, politinės formulės, kurių tikslas bus išreikšti praktikoje "kalbinio skirtumo -- etninės vienybės" kompleksą vienos stambios baltų valstybės sąsąjate?

Gal baltų praeities tyrimas galės pristiepti prie "etninio atgimimo" judėjimo, lygiai tokio pat pavojingo sovietams, kaip kad buvo pavojingas caristinei Rusijai "tautinių atgimimų" sąjūdis prieš 50-tį metų? Atrodo, kad patys sovietai tokio even tualaus etninio sąjūdžio jiems mirtiną pavojų jau yra pramatę. Jų baime liudija faktas, jog politinius disidentus Lietuvoje sovietai tikrai kalina, tuo tarpu bibliotekas jie degina ir baltistikos žinovus -- žudo.

Geriausius baltų kalbotyros specialistus Lietuvoje pašalinus, sovietai visgi turės sutikti su faktu, kad viso pasaulio mokslininkų jie išžudyti negali. Pasaulinis mokslas žengia savo keliu ir šiuo metu jis prieina kas kart arčiau prie dviejų, lietuviams labai svarbių išvadų: (1) paaiškėja, jog kalba nėra svarbus elementas nustatant įvairių kraštų etnišką sudėtį, tuo tarpu (2) toponimija bei kiti seni kultūriniai ar istoriniai daviniai įgauna kaskart daugiau svarbos nustatant dabartinę kraštų etnišką sudėtį. Ši taip galvojant, ištisi sovietų valdžioje nerimstančių baltgudžių ir ukrainiečių plotai įgauna BALTIŠKOS ETNIJOS vaizdą.

Šitokioje padėtyje, sovietų sudarytas spragas Vilniaus Baltistikos studijų kadruose, vakarai vistiek anksčiau ar vėliau užpildys naujais atsieikimais kalbotyros, istorijos, archeologijos ir etnografijos srityse. Tai atlikus, savaimetūris paaiškėti, kad baltistikos mokslo smogiamoji jėga yra didelė, ir kad ji ypač bus didelė tuomet, kai neatremiami bešališkos mokslo daviniai pavirs politinės veiklos pagrindu.

Kai Korporacija Neo-Lithuania mane pakvietė prabilti į ją raštu jos 50-ties metų suaktyvių progą, man, nors oficialiai nepriklausančiai, bet gal prijauniančiai itin parūpo išskirti mokslo jėga atnaujintos ir transformuotos tautinės idėjos galią.

Šiuo straipsniu norėčiau kreiptis ne tik į neolituanus, bet ir į kiekvieną lietuvi -- kokiai pakraipai jis beprisklausy-

Vėliavų pakėlimas neolituanų vasaros stovykloje.

NEOLITUANŲ VASAROS STOVYKLOS AUDRONĖ PAVILČIUTĖ

Išėjimas gyvenime, neolituanai ir filijos yra išsiskleidę po laisvojo pasaulio universitetus Amerikoje, Kanadoje ir kitur. Kilo gyvas reikalas kas met burti akademinių jaunimą, pagal esamas sąlygas, į vieną vietą, kur jaunimas galėtų geriau susipažinti, užmegsti glaudesnius ir artimesnius ryšius tarpusavyje ir tuo būdu būtų galima geriau išlaikyti vienalytę Korporacijos akademinę šeimą, kuri galėtų naryų skaičiumi augti studijuojančio jaunimo tarpe.

Šiam tikslui pasiekti Korpi Neo-Lithuania Vyr. Valdyba ėmėsi naujos veikimo taktikos -- pradėjo organizuoti studijų dienas -- vasaros stovyklas. Buvo įsitikinta, kad toks kasmet vasaros stovyklų organizavimas padės jauniems korporantams paauginti tautinę ideologiją, sveiką ir naudingą praleisti gamtoje laiką. Tokiu būdu pasisėmę stovykloje dvasinio peno, geriau suipažinę su Korporacijos tradicijomis, tvirtiau ir greičiau suaugę su korporantiška dvasia. Tokių stovyklų laisvoje Lietuvoje nereikėjo, nes akademinis jaunimas gyveno vienoje vietoje ir siekė mokslo Kaune.

Toks pirmas bandymas -- vasaros stovykla, įvyko 1958 m. rugsėjo pradžioje. Vieta buvo parinkta Vila Audronė, Cape Cod, Mass., dr. Jansono vasarvietėje. Korporantų suvažiavo iš Bostono, Chicago ir New Yorko vi-so virš 40. Jaunimo nuotaika buvo gera. Kiekvieną dieną buvo viena paskaita -- vyresniųjų, ir vienas referatas -- jaunesniųjų korporantų. Klausimai buvo diskutuojami ir tuo būdu įsigilinta į korporacijos tikslus bei tradicijas. Kas vakarą buvo ruošiamas vis kas nors naujo: laulai prie įtnos, Naktibaldos klubo pasirodymai, dainos, šokiai ir t.t. Kartu išgyventi vargai ir džiaugsmas, linksmi vakarai sudainuoti, pašnekesiai atvykusius sujungę į vieną šeimą. Tai buvo pirmas bandymas, savų jėgų patikrinimas iš išmėginimas. Jis buvo sėkmingas ir kartu padarėsi naujas ateities. Šiai stovyklai vadovavo Dr. Br. Nemickas.

Antra vasaros stovykla įvyko 1959 m. prie gražaus Kristiana ežerėlio Linkų vasarvietėje. Dalyvavo 50 jaunųjų korporantų. Šioje stovykloje buvo atnaujintos senos pažintys ir užmegstos naujos. Kas dien buvo po dvi paskaitas. Paskaitose buvo nag-

rinėjama ir menas, muzika, literatūra ir t.t. O kartais buvo pailiasta ir politika. Šioje stovykloje paskaitas skaitė dail. V. K. Jolynas, muz. A. Nakas, dr. St. Bležis, dail. A. Varnas ir kit. Stovyklai vadovavo J. Jurkūnas.

Trečioji vasaros stovykla įvyko 1960 m. rugsėjo mėn. pradžioje taip pat Linkų vasarvietėje. Šioje stovykloje jaudinavo ir susiorganizavę neolituanų orkestras. Buvo eilė paskaitų įvairiomis temomis. Geriausia paskaita buvo kol. A. Augustinavičienės apie lietuvių literatūrą. Šiai stovyklai vadovavo V. Mažeika.

Keturtoji stovykla įvyko 1961 m. prie Akron, Ohio. Vietovė gana graži. Daug atskirų namukų ir gražūs ežerėliai. Dalyvių buvo virš 50. Buvo įdomus literatūros vakaras, kurį atliko jaunos jėgos.

Penktoji vasaros stovykla buvo 1962 m. nuo rugpjūčio mėn. 27 d. iki rugsėjo mėn. 4 d. J. Kapočiaus viloje, Cape Cod, Mass. Šioje stovykloje dalyvavo virš 70 stovyklautojų, tai viena iš gausiausių. Be korporacijos problemų, buvo kultūrinio pobūdžio paskaitų. Šioje stovykloje pirmą kartą dalyvavo naujo korporacijos vieneto, įsisteigusio Philadelphijoje, nariai, kas parodė, kad korporacija pamažu auga.

Šeštoji vasaros stovykla įvyko 1963 m. taip pat Linkų vasarvietėje. Šioje stovykloje be dvasinio peno, buvo plačiai išvystytas sportavimas, kurį pravedė A. Vakselis. Pasibaigus stovyklai, įvyko korporacijos suvažiavimas. Šiame suvažiavime poetas Stasys Santvaras buvo pakeliamas garbės filisteriu. Šios stovyklos vadovu buvo Romas Stakauskas.

Septintoji vasaros stovykla buvo 1964 m. rugpjūčio mėn. 30 iki rugsėjo 7 d. E. J. Garmų vasarvietėje, Echo Valley Lodge, Philadelphijoje. Stovyklavo virš 60 neolituanų. Stovyklos vadovu buvo V. Gruzdys. Stovykla buvo na-ši paskaitomis ir jaunųjų referatais. G. Mironas, jaunosios kartos atstovas ir Philadelphijos Korpi Neo-Lithuania pirmininkas savo referate aiškino taip: "Mūsų kartai artėja tas laikas, kai didžiausią atsakomybę už lietuvių išlikimą ir kovą už Lietuvos išlaisvinimą neš mūsų pečiai".

Aštuntoji vasaros stovykla įvyko 1965 m. nuo rugpjūčio mėn. 30 iki rugsėjo mėn. 5 d. Rex Terrace Resort on Elk Lake, Al den, Mich. Stovyklai vadovavo iš New Yorko Algis Sparauskas. Stovyklautojų buvo virš 60. Paskaitas skaitė iš vyresniosios kartos filisteriai J. Gaizutis, dr. E. Noakas, St. Santvaras, Rimas Stanūnas, J. Smetona, A. Augustinavičienė. Gi referatus iš jaunųjų -- P. Martinkus, E. Kavaliūnaitė ir R. Gulbinas. Po stovyklos uždarymo, įvyko Korporacijos visuotinis suvažiavimas.

Devintoji vasaros stovykla buvo nuo 1966 m. rugsėjo mėn. 1-8 d. Christiana Lodge, Mich. P. Linkų vasarvietėje. Stovyklai vadovavo Romas Stakauskas. Paskaitas skaitė R. Stakauskas, M. Naujokas, Al. Augustinavi-

čienė, St. Santvaras, A. Nakas, J. Jurkūnas, V. Kasnūnas ir kiti. Literatūros vakare skaityta Binkio, Meko, Radausko, Mackaus, Nagio, Škėmos ir kitų kūryba. Stovyklos metu įvyko Tarybos suvažiavimas. Stovykloje, be svečių, dalyvavo virš 50 stovyklautojų.

Dešimtoji, Jubiliejinė, vasaros stovykla, įvyko 1967 m. nuo rugpjūčio mėn. 26 d. iki rugsėjo 3 d. gražioje Rex Terrace Resort on Elk Lake, Alden, Mich. Šioje vietovėje buvo ir aštuntoji vasaros stovykla. Šią stovyklą rengė Chicago padalinys. Stovyklos vadovu buvo Vyt. Kasnūnas (s). Kadangi stovykla buvo jubiliejinė, tai buvo sudarytas globos komitetas su dr. St. Bležiumi priėmimo. Nariai buvo: dr. J. Bartkus, J. Jurkūnas, E. Bartkus, A. Kalvaitis, A. Rudokas ir L. Krjaučeliūnas. Paskaitas skaitė -- J. Andrašūnas, B. Augustinavičienė, A. Budreckis, A. Diržys, E. Noakas, kun. J. Sabaraitis, St. Santvaras ir kt. Stovyklą uždarė, įvyko Korporacijos suvažiavimas.

Vienoliktoji vasaros stovykla buvo 1968 m. rugsėjo mėn. 1-8 dienomis Slivinių vasarvietėje -- Blue Water Manor, Diamond Point, Lake George, New York. Stovyklos vadovu buvo Vyt. Izbičkas. Paskaitas skaitė V. Abraitis, J. Jurkūnas, dr. E. Noakas, Stelmokas, Matulionis, Vyt. Alantas, Stankus ir kt. Simpoziumą pravedė E. Juodvalkytė, A. Antanavičius ir Vyt. Alantas tema -- keltas į kūrybą. Paskaitininkai lieto korporacijos ideologiją, organizacinius reikalus ir lietuvių išlikimo problemas. Stovykloje dalyvavo virš 50 stovyklautojų.

Dvyliktoji vasaros stovykla buvo 1969 m. nuo rugpjūčio mėn. 23 d. iki rugsėjo mėn. 1 d. Šiai stovyklai vadovavo M. Šimkus. Stovyklautojų būta arti 50. Eilę paskaitų skaitė J. Gaizutis, Al. Modestas, V. Kleiza, L. Krjaučeliūnas, Gudaitis ir Jurgėla apie "hippių filosofiją", A. Augustinavičienė apie -- Amerikos universitetų ir mes. Taip pat buvo literatūros ir muzikos vakaras. Šiai stovyklai vieta buvo parinkta L. V. Am butų vasarvietėje -- Potawatamie Resort, Route 3, Box 400, Benton Harbor, Mich.

Tryliktoji vasaros stovykla įvyko 1970 m. nuo rugpjūčio

"Tu įskėlei, aš išiebiau, o kiti tegu kūrena"

PIRMIESIEM -- PIRMOJI IR PAGARBA

Pavadinimas -- yra Valentino Gustainio posakis, išėjęs iš jo "dvasinio sosto" 1922 metų pradžioje, pokalbyje su Broniu Banaičiu, kai jiedu studijavo Vokietijos universitetuose ir karts nuo karto susitikdavo. Tada jie svarstė reikalingumą naujos studentų organizacijos Lietuvos aukštojo mokykloje, tik ką atsiradusioje Lietuvos Universitete, Kaune. Ir jie ne tik svajojo bet ir rūpinosi; ne tik rūpinosi bet ir planavo. O ta svajojama ir planuojama nauja studentų organizacija buvo ne kas kita kaip keleriais mėnesiais vėliau, t.y. 1922 m. lapkričio 11-tą įkurta Korporacija Neo-Lithuania.

Apie aną -- artimą ir tolimą -- metą, apie šiuos dviejus studentus "svajones" dabarčiai ir ateičiai liudija ir mielas Juozas Tumas-Vaižgantas, kadai kalbėjęs taip:

"O 1922 m., kada studentas

Valentinas Gustainis atėjo į mane,

tik ką pakviestą lektoriauti Lietuvos Universitete, visa to

dar nebuvo išėję aikštėn; vos tik numanu, kad tautybė tenka

gaivinti ir susidaraisioje tautinėje

valstybėje; gaivinti valdovuose ir

valdomuose, gaivinti pradžios, vidurinės ir aukštesnės mokyklose".

Filisteris dr. S. Virkutis, vienas iš trylikos Korpi Neo-Lithuania steigėjų.

Kaip matom, anuo metu studentai nerimavo tautybės gaivinimu, lauzė galvas atrastą išganingą linkmę į modernią Lietuvos Respubliką, kuri derintųsi į kitas savitai gyvenančias valstybes, su labai aiškiu polinkiu į Europos vakarų valstybes. Tų studentų jaunų širdžių ir protų išdava buvo, anuo metu dar daug kam atrodė "skurdžiū", šūkis "PRO PATRIA".

Pasekim ir vėl Vaižgantą: -- "Atmenu, tai buvo visai grynai idėja, idėjinė idėja", juokais tariant. Lietuvos Universitete, kurs vos antrą semestrą tegyvavo... "dirva tebebuvo laisva, ar tikrai, tebedirvanovo ir pirmas savo įšarą įbedė V. Gustainis -- pirmininkas su savo draugais".

Taigi, Banaitis ir Gustainis buvo pirmieji. Pirmasis įskėlė idėją, o antrasis išiebiė. Bet jie buvo ne vieni. Buvo ir draugų -- jų buvo dvylika. Banaičiui likus Darmstadto universitete, atsiradęs Kaune Gustainis, su 12

mėn. 30 iki rugsėjo mėn. 5 d. Blue Water Manor, Diamond Point, N.Y. Stovyklai vadovavo dr. J. Maurukas. Paskaitas skaitė V. Krapauskas -- žvilgsnis į lietuvių kultūrą, dr. E. Noakas -- mūsų didvyrių klausimas, Stelmokas -- Lietuvos architekt-

(Nukelta 19 psl.)

draugų, 1922 m. lapkričio 11-tą Duonelaičio g-vė No. 14 -- tada medicinos studento Simano Virkutėčio bute, išiebiė jau žaizdrą. Ji išlaikyti galvui teko visam pirmajam -- 13 studentų -- būriui. Greitai būrys draugų skaičiumi didėjo ir uždegtasis žaizdras, kaip matom, nebeužgeso iki mūsų laikų.

GYVIESIEMS -- GIEDRIOJI IR GODA!

Ne visi pirmieji Korporacijos Neo-Lithuania gyvybės kvėpėjai bėra gyvi, ne visus dargi ir gyvuosius galim minėti. Tik visų laisvumu galiu kalbėti apie tuos brangius Korporacijos pirmūnus, kurie yra Vakarų kultūros dalyje, kur mes visi kartu kvėpuojame nors ir svetimu bet gi, sakom, laisvu oru. Ir štai jie, jų kiekvieno garbingame amžiuje.

Fil. Jurgis Dargis -- vienas 13-kos steigėjų, tada 38 m. amžiaus, stud. teisininkas, dalinęs gebėjimais su kolega Valentinu draugė paruošt Korporacijos įstatus. Jis tiesė K-jai teisinius pamatus, nuo to laiko savo plieniniais principais nebeatrūkdamas nuo K-jos gyvenimo iki mūsų dienų. Buvo iš eilės antras K-jos pirmininkas, išbuvęs 2 kadencijas, o vėliau tvėrė daugelį metų Filisterių Sąjungos Valdybą, Kaune. Dabar, gyvendamas Los Angeles, Calif., mieste, priklauso Filisterių Sąjungai New Yorke.

Fil. Simanas Virkutis -- vienas 13-kos steigėjų, tada 27 m. amžiaus, studentas medikas -- tartum pagal savo profesiją -- naujagimę Korporaciją priėmė savaime bute. Jis tartum skaitė gyvenimo išmintį tik jam vienam matomą lentoj ir švėtyje visada solidžiu draugiškumu K-jos gyvenime. Šiandien gyvena Maryland valstijoje ir priklauso Filisterių Sąjungai New Yorke.

Fil. Martynas Kavolis -- vienas 13-kos steigėjų, tada 25 m. amžiaus, stud. teisininkas bet su stipriu polinkiu ieškoti gyvenimo tiesos spekuliatyviniais mąstymo keliais. Jau būdamas filisteriu buvo Korp. rūmų statybos komiteto ir Garbės Teismo pirmininkas. Dabar -- ev. luteronų bažnyčios dvasiškis, gyvena Indiana valstijoje, glaudus su Korporacijos centru Chicagoje.

Prie šių trijų mūsų garbingųjų pirmūnų, jungių ir pirmūnėcėnecėnė Ypatiją Šilupaite, tada Yčienė, dabar Žilūrienė. Ji, vos tik Korporacijai įsisteigus, nepaėjus nė pilnam mėnesiui, atskubėjo pinigine parama -- ir dar kokia! Ji patiesė ant stalo steigėjams vieną tikstantį litą -- auką, kad stipresni būtų pradiniai organizacijos žingsniai. Tai pirmoji 1922 metų gruodžio 10 d. mecenatė. Ji šandien gyvena Virginia valstijoje.

Visus keturis pirmūnus, šioj Korporacijos Neo-Lithuania 50 metų sukaktį, giliu dėkingumo jausmu sveikinu K! NL Filisterių Sąjungos New Yorke vardu.

Matom ilgą grandinę metų, dar ilgesnę -- dienų Jos dėgo gaivališkai, buvo nevienodos -- buvo jų darganotų ir giedrių. Jos telkė mus ir rikiavo. Tose dienose augom ir stiprėmės, klupom ir vėl tiesėmės aukštyn. Saulutei kylant ir leidžiantis ejom, bėgom, plaukėm, skridom. Pagaliau, atropojom iki šių dienų, tolimų ir Korporacijos gimimo dienai, tolimų ir jos giminei.

Ir vis dėlto vardas "Korporacija Neo-Lithuania" nėra "užkas-tas" kurioj džiūstančioj ir trunyančioj enciklopedijoje, ar kur dulkėtame archyve. Tas vardas tebėra gyvas. Jis gyvas žilagalviuose filisteriuose, gyvas ir jaunoj studentijoje. Ir mus visus, šios akademinės šeimos narius guodžia, kai šioje suaktyje matom lietuvišką išsiviją gyvenančią daug kuo, ką daugelį metų Korporacija viena pabrėždavo, ji viena kartodavo, tik ji šventu įsitikinimu įtaigodavo. Mus guodžia, kai matom patirimu prasmingumą ir naudingumą linkmės, kurios pat pradžioje vartuose švyti aukso raidžių kilnus įrašas -- PRO PATRIA.

Antanas Diržys
K! NL Fil. S-gos N.Y. Pirm.

Korpi Neo-Lithuania Valdyba 1925-1926 metais. Iš kairės: Kazys Kasakaitis -- sek., Valentinas Gustainis -- pirm., J. Linartas -- išd., ir V. Ruša -- narys.

MIRUSIEJI IR ŽUVUSIEJI
KORPORANTAI

Žvelgiant į praeitį atrodo, kad taip neseniai įsikūrė Korp! Neo-Lithuania, o štai jau 50 metų praėjo, tai nemažas laiko tarpas organizacijos gyvenime. Daug naujų korporantų, gražaus jaunimo per tą laikotarpį papildė Korporacijos eiles. Taip pat nemažai kolegų-ių iškeliauo amžinybėn. Vieni mirė naturalia mirtimi, kiti buvo okupanto sunaikinti. Iš žemiau talpinamo sąrašo matome, kad 50 metų laikotarpyje mirė arba žuvo šie Korp! Neo-Lithuania Garbės nariai, Filisteriai bei Korporantai:

LIETUVOJE

Garbės nariai:

Inž. Petras VILEIŠIS	1851-1926 m.
Dr. Jonas BASANAVIČIUS	1851-1927 m.
Jonas JABLONSKIS	1860-1930 m.
Prel. Jonas MAČIULIS-MAIRONIS	1862-1932 m.
Kan. J. TUMAS-VAIŽGANTAS	1869-1933 m.
Antanas SMETONA	1874-1944 m.
Bronius-Kazys BALUTIS	1879-1967 m.

Filisteriai ir Korporantai

AUŽELIS Jonas	1939 m.
BALKUS Juozas	1932 m.
BLEKAITIS Ignas	1941 m.
BLYNAS Zenonas	1944 m.
BLYNAS Vytautas	?
BERNOTAS Antanas	?
DREVINSKAS Antanas	1940 m.
DRAŠUTIS Feliksas	1943 m.
GRUDZINSKAS Kajetonas	1928 m.
GUDYNAS Pranas	1928 m.
GIMŽAUSKAS Juozas	1931 m.
GUSTAINIS Valentinas	1971 m.
JUOZAPONIS Kazys	1941 m.
JANČYS Alfonsas	1941 m.
KOŽUKAUSKAS Bronius	1924 m.
KARUTIS Jonas	1943 m.
KOCĖNAS Marijonas	1937 m.
KAZLAUSKAS Kazimieras	1945 m.
LEONAS Jurgis	1943 m.
JAUGELIS Romas	1928 m.
MILIUŠIS Juozas	1931 m.
MERKYS Jurgis	1933 m.
MARČIULIONIS Kazys	?
PRANSKIETIS Jonas	?
PRAPUOLENIS Algirdas	1945 m.
PRAPUOLENIENĖ Regina	1945 m.
INDRIŠIŪNAS Julius	1943 m.
PLIUSKEVIČIUS Vytautas	1940 m.
RADVILA Andrius	1941 m.
STABINSKAS Zigmąs	1940 m.
STAŠKEVIČIUS Marijonas	1941 m.
SALADŽIUS Bronius	?
STRIELČIŪNAS Ksaveras	?
ŠVEDAS Visvaldas	1943 m.
ŠODĖ Vytautas	1945 m.
TUMĖNAS Algirdas	1944 m.
VILEIŠIS Vytautas	1937 m.
VIRŠILA Liudvikas	1943 m.
VILEIŠIS Vincas	1940 m.
VILEIŠIS Juozas	1971 m.
VALIUKĖNAS Antanas	1954 m.
ZUBKUS Ignas	1940 m.
ZABARAUSKAS Edvardas	1940 m.
ŽEMAITIS Kazys	1941 m.

Išėivijoje

BATAITIS Juozas	1961 m. (Vokietijoje)
BUDREIKA Povilas	1961 m. (Kanadoje)
BLOZNELIS Petras	1962 m. (Waterburyje)
BLYNAS Vytautas	1962 m. (Amerikoje)
ŽUKAS Vytautas	1971 m. (Amerikoje)
BAČIŪNAS Juozas	1969 m. (Michigane)
ČESONIS Antanas	1963 m. (Baltimorėje)
DAŠKEVIČIUS Jonas	1957 m. (Chicagoje)
DAUKUS Balys	1968 m. (Australijoje)
DRAŠUTIS Pranas	1959 m. (Clevelande)
DIRMEIKIS Bronius	1960 m. (Chicagoje)
DIRKIS Algirdas	1966 m. (Columbijoje)
DREVINSKAS Valerijonas	1956 m. (Venezueloje)
DUMBRYŠ Aleksandras	1954 m. (Brooklyne)
ELVIKIS Jonas	1950 m. (Chicagoje)
GALDIKAS Valentinas	1966 m. (Dorchesteryje)
GAŠKA Juozas	1971 m. (Chicagoje)
GAURILIUS Juozas	1963 m. (Chicagoje)
GINKUS Juozas	1963 m. (Brooklyne)
GLEMŽA Petras	1959 m. (Chicagoje)
GRIGOLAITIS Jonas	1963 m. (Vokietijoje)
GRIŠKONIS Viktoras	1961 m. (Detroite)
GUDAITIS Viktoras	1971 m. (Chicagoje)
GRUDZINSKAS Pijus	1967 m. (Amerikoje)
JAKUBAUSKAS Pranas	1963 m. (Los Angeles)
JUŠKA Juozas	1964 m. (Elizabeth)
KALVAITIS Bronius	1960 m. (Bostone)
KALAKAUSKAS Jurgis	1966 m. (Australijoje)
KOŠIENĖ Vanda	1965 m. (Chicagoje)
KRIAUCIONIS Mečys	1959 m. (Kanadoje)
KRIŠČIUKAITIS Kazys	1965 m. (Bostone)
KUNDROTAS Juozas	1953 m. (Brooklyne)
LAPATINSKAS Pranas	1963 m. (New Yorke)
LINKEVIČIUS Jonas	1961 m. (Chicagoje)
MAČERNIENĖ Jadvyga	1964 m. (Chicagoje)
MATUSEVIČIENĖ Jadvyga	1971 m. (Chicagoje)
MAŽONIS Jonas	1960 m. (Londone)
MICHELEVIČIUS Antanas	1963 m. (Chicagoje)
MONTVILA Jonas	1971 m. (Chicagoje)
NAVAKIENĖ Jonė	1965 m. (Paryžiuje)
PAMATAITIS Kristopas	1965 m. (Chicagoje)
PAPLĖNAS Jonas	1960 m. (Chicagoje)
PENIKAS Domas	1969 m. (New Yorke)
POVILAITIS Jonas	1970 m. (Omahoje)
RIMKUS Kazys	1960 m. (Dorchesteryje)
RUDOKAS Antanas	1968 m. (Chicagoje)
SENIKAS Antanas	1970 m. (New Yorke)

Vasaros
stovyklos...

(Atkelta iš 8 psl.)

tūra, dr. J. Balys -- akademinio jaunimo problemos, Al. Čekienė -- realizmas Amerikos literatūroje ir t.t. Stovykloje dalyvavo 55 korporantai. Uždarymo akademijoje dalyvavo Aldona Augustinavičienė su prasminga paskaita apie jaunimą ir kultūrą.

Keturioliktoji vasaros stovykla buvo 1971 m. nuo rugpjūčio 29 d. iki rugsėjo mėn. 5 d. Dainavos stovykloje, Mich. Stovyklai vadovavo J. Jurkūnas, Paskaitas skaitė A. Matutytė, A. Vaitiekaitis, A. Modestas, R. Mulokas ir kiti. Stovyklai pasibaigus įvyko korporacijos suvažiavimas. Šioje stovykloje dalyvavo virš 50 stovyklautojų. Gyvenamųjų patalpų atžvilgiu ši stovykla nėra patogi.

Penkioliktoji vasaros stovykla buvo 1972 m. nuo rugpjūčio mėn. 27 d. iki rugsėjo mėn. 5 d. Thunderbird Lodge Mt. Snow, Vermont. Stovyklos vadovu buvo dr. E. Noakas. Buvo skaitytos 8 paskaitos, literatūros vakaras, kaulių balius ir kiti pasilinksminimai. Vietovė labai graži ir patraukli. Dalyvavo virš 40 stovyklautojų. Kasdien pakildavo Amerikos ir Lietuvos vėliavos. Buvo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas ir Tautinių šokių šventė atsiliepę į stovyklautojų skaičių, nes daugumą neolituanių jau buvo išnaudoję vasaros atostogas.

Nuo išėivijoje Korporacijos apsiųngimo turėta 15 vasaros stovyklų. Jose dalyvavo virš 1000 stovyklautojų. Skaityta įvairiomis temomis -- 125 paskaitos. Pačių stovyklautojų paruošta įvairiais klausimais -- 135 referatai. Suruošta 13 literatūros bei poezijos vakarų. Kiekvienoje stovykloje kas diena būdavo išleidžiamas humoristinis laikraštėlis "Naktibalda". Jo penkioliką stovyklų išėjo 165 numeriai vidutiniškai kiekvienas po 12-14 puslapių. Taigi vasaros stovyklos jaunimui vispusiškai yra sveikos ir naudingos. Jas reikia ruošti ir ateityje.

PRENUMERUOKITE
IR PLATINKITE
DIRVĄ

Antanas Valiukėnas, Akademiko redaktorius 1932-1934 m. Suimtas Berlyne 1945 m. ir išvežtas į Sibirą.

SODAITIS Antanas	1968 m. (New Yorke)
STANKUS Steponas	1960 m. (Chicagoje)
STATULEVIČIUS Aleksas	1970 m. (Kanadoje)
SALADŽIUS Vytautas	? m. (Rockforde)
TUSKENIS Leonas	1952 m. (Australijoje)
ULĖNAS Petras	1963 m. (Brooklyne)
URBONAS Juozas	1962 m. (Amerikoje)
VALIUKĖNAS Jonas	1967 m. (Chicagoje)
VALAKAS Juozas	1970 m. (Brooklyne)
VALYS Jonas	1969 m. (Australijoje)
VENYS Antanas	1971 m. (Chicagoje)
VILĖNIŠKIS Antanas	1971 m. (Dorchesteryje)
VILĖNIŠKIS Ignas	1964 m. (Bostone)
VIRAKAS Vladas	1952 m. (Chicagoje)
ZUBKUS Juozas	1953 m. (Chicagoje)
PETUKAUSKIENĖ Irena	1960 m. (Australijoje)
KAČINSKAS Petras	? (Ok. Lietuvoje)
BAGDONAS Vaclovas	1972 m. (Chicagoje)
VILČINSKAS Jonas	1948 m. (Clevelande)
DARGUŽAS Feliksas	? (Australijoje)
I. STAŠKEVIČIŪTĖ-STANKŪNIENĖ-MAŠIOTIENĖ	? (Clevelande)

Visi mirusieji bus prisiminti ir pagerbti Chicagoje Tėvų Jėzuitų koplyčioje pamaldų metu, kurios bus 1972 m. lapkričio mėn. 12 d., 10 val. ryto. Po pamaldų bus padėtas vainikas prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę.

BUVĘ KORP! NEO-LITHUANIA PIRMININKAI

Kazys MARČIULAITIS	1922-1923 m.
Jurgis DARGIS	1923-1925 m.
Valentinas GUSTAINIS	1925-1926 m.
Jurgis KIAUNĖ	1926-1927 m.
Juozas ČIBURAS	1927-1930 m.
Edvardas ZABARAUSKAS	1930-1931 m.
Antanas DIRŽYS	1931-1932 m.
Jonas PEČKAITIS	1932-1933 m.
Klemensas BRUNIUS	1933-1934 m.
Jonas PEČKAITIS	1934-1935 m.
Petras KAČINSKAS	1935-1936 m.
Bronius NEMICKAS	1936-1937 m.
Vytautas PLIUSKEVIČIUS	1937-1938 m.
Povilas ALIŠAUSKAS	1938-1939 m.
Vytautas ABRAITIS	1939-1940 m.
Mečys VALIUKĖNAS	1940-1941 m.
Juozas ENČERIS	1941-1942 m.
Cezaris MODESTAVIČIUS	1942-1943 m.
Dr. Eugenijus NOAKAS	1943-1944 m.
Povilas ALIŠAUSKAS	1944-1945 m.
Mečys VALIUKĖNAS	1945-1946 m.
Inž. Vaclovas MAŽEIKAS	1946-1947 m.
Rimas STANIŪNAS	1947-1948 m.
Algis MODESTAS	1948-1949 m.
Jonas VALKIŪNAS	1949-1950 m.

SENOS GAIRĖS — NAUJI KELIAI

Algis Modestas

"Iš visų kelių keleiviai grįžta į gimtuosius tėviškes namus..."
(B. Brazdžionis)

Kada gi mes sugrįšim į tėviškes namus?... kas mus į ten parves? Visi keliai pilni mūsų ir vis laukiam laisvos tėvų šalies rytojaus. Ir vis laukiam, o laikas vietoj nestovi. Turbūt, jau mūsų niekas neparves, jeigu mes patys neieškosim kelio, kur Gairės į Lietuvą veda. O dienos bėga, bėga metai, dešimtmečiai prabėgo. Jau ir tų Gairių užrašai blėsta net vyresniems, o jaunimas, svetimos aplinkos spalvingai blykčiojančių Gairių šviešoj, išblukusių savųjų nebeįskaito, o gal ir įskaityti nenori... ir reikia stebėtis, kad tos Gairės puikiai vedė Simokaitį, Simą Kudirką, Romą Kalantą, ir daugelį kitų, kurie tuo keliu ėjo. Mūsų gi pilni keliai, gal į tikrą nepataikom ir tų Gairių atsiekti negalim. Jauni dažnai ir paklysta, o jog ir vyresniesiems, nors ir retai, bet vis pasitaiko iš to kelių į takelį nuklysti.

Ką aš noriu tuo pasakyti? Žvelgdamas į Neo-Lithuania gyvenimą, priėjau tos išvados, kad ir Korporacijos Gairės vis tos pačios, labai ryškiai šviečia, puikiai įskaitomos, net per 50 metų nepasikeitusios. Juk tas Gairės pakeičiant į kitą kelią pakliūsim ir kitais vardais tectų vadintis. Ne, Korp! Neo-Lithuania likta pati. Pasikeitė tik mes patys, lipdami laiko laiptais aukštyti. Kitaip tariant, gyvenimas keičiasi -- progresuoja, taip pat ir mūsų visų reikalavimai progresuoja. Visus mus žavi Neo-Lithuania Gairės bet kaip reikia į tą kelią patekti, kur tos Gairės šviečia, pradedam statyti reikalavimus. Kas be to, gyvenimui progresuojant, reiktų ir Korporacijai naujų metodų, kad tos Gairės -- turima ideologija, būtų visiems lengviau pasiekiami. Pažvelgus į šiuometinį jaunimo judėjimą, reiktų pasakyti, kad jaunimas yra kitoks. Juk kiekviena generacija atsineša "savo" žaibus. Reikia žiūrėti ar tas "savo" turi pliusų ar minusų, žinoma tą tik laikas parodys.

Dr. E. Noakas, Korp! Neo-Lithuania pirmininkas 1955-1957 m.

Mečys Valiukėnas, Korp! Neo-Lithuania pirmininkas 1938-1939 ir 1959-1961 m.

Inž. Vaclovas Mažeika, Korp! Neo-Lithuania pirmininkas 1961-1965 m.

Rimas Staniūnas, Korp! Neo-Lithuania pirmininkas 1965-1967 m.

Algis Modestas, Korp! Neo-Lithuania pirmininkas 1967-1971 m.

Jonas Valkiūnas, Korp! Neo-Lithuania pirmininkas 1971-73 m.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

džiaugtis. Todėl šiomet, minint mūsų Korporacijos 50 metų gyvavimo sukaktį, reiktų kiekvienam giliai pagalvoti, panašiai, kaip Prez. John F. Kennedy, kad sakė: "Ne ką tu man, Korp! Neo-Lithuania gali duoti, bet ką aš tau Korp! Neo-Lithuania galiu atnešti". Mes, turbūt, kiekvienas pagalvosim, jeigu Neo-Lithuania buvo lemta 50 metų gyvai išlikti, tai ji ir yra viena iš tų didžiųjų organizacijų, kuriai mes tariam -- Vivat, Crescat, Floreat Neo-Lithuania!

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Minėdami Lietuvos Studentų Tautininkų Korp! Neo-Lithuania 50 m. sukaktį turime įvertinti jos tautinę veiklą akademiniam Lietuvos gyvenime, Korporacijos įnašą kuriant ir stiprinant Nepriklausomą Lietuvą, ir jos aktyvų įsijungimą į Lietuvos laisvės kovą. Neo-Lithuania narių sudėtos kraujo aukos Tėvynės labui liudija apie teisingai pasirinktą kelią ir šūkį Pro Patria.

Amerikos Lietuvos Tautinė Sąjunga sveikina Korp! Neo-Lithuania ir linki savo vienminčiams ir toliau klestėti ir didinti tautinės minties akademinio jaunimo eiles JAV valstybėse.

Teodoras Blinstrubas
ALT S-gos Pirmininkas

Kazys Kasakaitis
S-gos Sekretorius

Švenčiant Korp! Neo-Lithuania 50 metų sukaktį linkime, kad Korp! Neo-Lithuania išseivijos lietuvišką jaunimą sėkmingai įjungtų į savo tautą ir sugebėtų brandinti pilnomis asmenybėmis žmogiškoje, tautinėje ir krikščioniškoje dvasioje, kad ir svečiojoje šalyje obalsis "Pro Patria" skleistųsi jaunose lietuvių širdyse, kad lietuvių tautinės kultūros pradai giliai įleistų savo šaknis į jaunosios generacijos širdis ir sielas.

Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris Chicagoje

Šiaurės Amerikos Lietuvos Studentų Sąjunga sveikina Korp! Neo-Lithuania 50 metų veiklos sukakties šventėje. Švenčiant auksinį jubiliejų ir toliau linki likti ištikimais savo idealams ir principams ir dirbti tėvynės Lietuvos labui.

ŠALSS Centro Valdyba

LST KORP! NEO-LITHUANIA KALIFORNIJOS PADANGĖJE

Korp! Neo-Lithuania Los Angeles valdyba. Iš kairės į dešinę: pirm. Edvinas Balceris, sekr. Elena Gedgaudienė ir vicepirm. Bronius Dūda.

Neolitanai, kaip ir dauguma lietuvių tremtinių, ne iš karto IRO — motinėls ar JAV imigracinių įstaigų buvo nemokamai čia atgabenti, bet pradėjo traukti į šią Ramiojo Vandenyno pakrantę prieš keliolika metų, ne aukso ieškoti, bet, daugiausia, nusikratyti Rytų ar Vidurio Vakarų valstijų nepageidautiną klimato slogučių. Ir visiem pavyko įsikurti pasigerėtinai šioje saulėtoje ir giedroje Kalifornijos padangėje, kad net nei vienas nepagalvoja apie savanorišką grįžimą atgal.

Bet ne taip jau daug tos saulės ir giedros buvo mūsų organizaciniame — korporantiškame gyvenime. Nors savo tarpe ir turime Korp! steigėją, kol. Jurgį Dargį, ir vieną iš pirmųjų mūsų Korp! mecenatų dr. Mykolą Devenį, ir nors labai didelė dalis korporantų dalyvauja ir vadovauja kitose lietuviškose organizacijose, vis dėl to, kaip savita organizacija, kaip Korporacija, vargu ar iki šiol mes buvom prisistatę lietuviškai visuomenei ir

pasireiškę korporantiškai akademiniame darbe.

Bet šiais Penkiasdešimtaisiais Korporacijos Metais, Korp! Vyr. Valdybos paraginti ir Korp! steigėjas kol. J. Dargio labai dažnai pagraudenami, Los Angeles ir apylinkėse gyvenę korporantai, susirinkę rugpiūčio mėn. 27 d. Korp! sueigoje Tautiniuose Namuose, vyresnieji ir jaunesnieji, labai jautriai ir entuziastingai nutarė vėl išeiti į lietuvišką gyvenimą su gyva organizacija. Ir pirmas žingsnis (po petraukos) — lapkričio mėn. 25 d. viešas Korp! 50 Metų minėjimas — banketas su iškilminga sueiga, kurios metu bus uždėtos spalvos trim naujiems korporantam — em. Tad Vivat, Crescat, Floreat Korp! Neo-Lithuania!

Po keletą korporantų — čiu yra išsisklaidę po tolimesnes Kalifornijos vietas, bet dauguma mūsų, viso 27, yra susispietę Angelių mieste ar jo apylinkėse. Dabartinę Los Angeles padalinio valdybą sudaro: Ed. Balce-

L. T. Akademinio Sambūrio Valdyba. Iš kairės: sekr. Ignas Andrašius, ižd. St. Vidmantas, pirm. K. Kasakaitis, vicepirm. A. Kalvaitis, ir narys J. Žvynys.

Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris Chicagoje

Ištikiosios mūsų tautą tragedijos pasėkoje ir atsiradus galimybės emigruoti, didesnis lietuvių studentų tautininkų Korp! Neo-Lithuania ir kitų broliškų Lietuvos akademinių korporacijų filiterių ir korporantų apsigyveno Chicagoje. Kilo mintis juos visus suburti į vieną organizaciją ir tęsti Lietuvos akademines tradicijas.

1949 m. rudenį buvo sušauktas pirmasis susirinkimas, kuris išrinko laikiną valdybą ir pavedė jai paruošti organizacijos įstatus. 1950 m. balandžio 23 d. buvo sukvietas antrasis susirinkimas, kuris priėmė Lietuvos Tautinių Korporacijų Sambūrio Chicagoje statutą ir išrinko pirmąją Sambūrio valdybą, kurią sudarė: Jonas Paplėnas, dr. Antanas Verbickas, Viktoras Gudaitis, Gražina Žukauskienė ir Pranas Suktus.

Sambūrio statuto įžangoje buvo pasakyta -- Broliškų lietuvių studentų korporacijų -- Neo-Lithuania, Filiae Lithuaniae, Jaunoji Lietuva, Lietuva, Herkus Monte ir Viltis -- nariai (filiteriai ir korporantai), gyvendami antrą tremties etapą JAV-se, Chicagoje ir jos apylinkėse, vadovaudamiesi vieningu nusištatymu ir pasiryžimu: a) likti ištikimais savo korporacijų ideologijai ir šūkiui "Pro Patria", b) jungtis kovon prieš totalinį bolševizmą ir siekti nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo ir jos išlaikymo, vienbalsiu 1950 m. balandžio 23 d. susirinkimo nutarimu, telkti savo jėgas vienoje organizacijoje -- Lietuvos Tautinių Korporacijų Sambūrin Chicagoje. Sambūrio uždaviniai: 1. visomis galimomis priemonėmis stiprinti ir ugdyti tautinį Amerikos lietuvių sąmoningumą, pagarbą Lietuvai ir meilę lietuvių tautinės kultūros vertybėms, 2) stiprinti draugiškus tarpusavio ryšius ir kolegialumą, palaikyti artimus santykius su draugiškomis korporacijomis ir jų nariais, 3) rūpintis studijuojančių lietuvių vienminčių prieaugliu ir visokeriopa jų parama.

1967 m. gegužės 28 d. Sambūrio sueigoje buvo priimti nauji įstatai, pagal kuriuos buvo pakeistas ir Sambūrio vardas -- Lietuvos Tautinis Akademinis Sambūris Chicagoje. Įžangoje nusakyti Sambūrio tikslai -- "Lietuviai, tautinės minties akademikai, likimo išblovę iš savo tėvų žemės, studijavę arba baigę aukštuosius mokslus Lietuvoje arba užsieniuose, turėdami tikslą sėkmingiau įsijungti Lietuvos laisvinimo kovon, išlaikyti ir ugdyti lietuvių tautos kultūrą, puoselėti lietuviškąsias akademines tradicijas ir jas perduoti jaunesniajai kartai išseivijoje, jungiasi į Lietuvos Tautinį Akademinių Sambūrį Chicagoje. LTA Sambūris savo veikloje vadovaujasi krikščioniškos doro vės pagrindais.

Pradžioje panašūs Sambūriai buvo įsisteigę New Yorke, Clevelande ir Philadelphijoje, Sambūrių veikimui derinti Chicago-

ris — pirm., Br. Dūda — vicepirm. ir E. Gedgaudienė — sekr.

Edvinas Balceris

je buvo išrinkta LTA Sambūrių Centro Valdyba, bet atsikūrus JAV-se Korp! Neo-Lithuania ir įsijungus į jos eiles daugumai Sambūrio narių, neolitanų, kiti skyrė nustojo veikę. Liko tik vienas LTA Sambūris Chicagoje, kuris ligi šiai dienai yra lyg Korp! Neo-Lithuania Filiterių S-ga Chicago neolitanams.

Ką LTA Sambūris Chicagoje yra nuveikęs per savo 22 veiklos metus.

Nuo pat įsisteigimo Sambūris aktingai reiškėsi Chicago lietuvių kultūriniame gyvenime, telkė lėšas Vokietijoje pasilikusiu liigoniu, neolitanų ir kitų broliškų korporacijų nariams šelpiti. Vėliau, atsisteigęs Chicagoje Korp! Neo-Lithuania, Sambūris ne kartą yra sušėpęs ir Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdybą, ypatingai ruošiant neolitanų stovyklą, ir kitiems reikalams. Iš viso per 22 metus LTA Sambūris yra parėmęs Korp! Neo-Lithuania apie 5500 dol. Sergantiems ir paramos reikalingiems korporantams Vokietijoje pasiūsta 1700 dol., Sibiran ištremtiems ir Lietuvon grįžusiems kolegoms paremti pasiūsta siuntinių už 1500 dol. Vasario 16 gimnazijai Diepholze pasiūsta 450 dol. Vilties drajai ir Dirvai paremti -- 550 dol., Lietuvos Tautininkams Namams Chicagoje -- 200 dol.,

Nepriklausomybės Fondui -- 200 dol., Jaunimo Centro statybai -- 200 dol., Prezidento Antano Smetonos portretui nupiešti pridėjo 150 dol.

Be to, Sambūris įvairiomis progomis davė aukų ALTAi, skaitams, Lituanus žurnalui, lituanistinėms mokykloms Chicagoje ir kitiems kultūriniais reikalams.

Vienas didesnių Sambūrio veiklos darbų buvo dr. Jono Balio knygos "Lietuvių liaudies pasaulėjauta" išleidimo finansavimas. Leidėjas buvo Pedagoginis Lituanistikos Institutas Chicagoje, o knygos mecenatas -- LTA Sambūris, tam tikslui suėlkęs 1400 dol.

Sustiprėjus Korp! Neo-Lithuania, Sambūris paskutinio dešimtmečio laikotarpyje savo paramą nukreipė į Pedagoginio Lituanistikos Instituto rėmimą ir ligšiol iš savo kasos bei atskirų Sambūrio narių aukų Institutą yra parėmęs virš 4000 dol., įskaitant kopijavimo mašiną 1500 dol. sumoje.

Iš viso Sambūris per 22 savo veiklos metus įvairiems lietuviškos kultūros reikalams yra išleidęs virš 17.000 dol. Šiuo ke liu LTA Sambūris Chicagoje pasiryžęs eiti ir ateityje.

Šiuo metu LTA Sambūrio valdybą sudaro: Kazys Kasakaitis, Antanas Kalvaitis, Ignas Andrašius, Juozas Žvynys ir Stasys Vidmantas, kurie atstovauja Korp! Neo-Lithuania, Jaunąją Lietuvą ir Vilties korporacijas.

K. Kasakaitis

KORP! NEO-LITHUANIA CHICAGOJE

Korp! Neo-Lithuania Chicago padalinio valdyba. Sėdi iš kairės: Alvydas Jonikas -- pirmininkas, Vilgailė Lauraitytė -- sekretorė, Romas Česas -- vicepirmininkas, Vaclovas Mažeika -- iždininkas ir Algis Augaitis -- narys.

Korp! Neo-Lithuania Chicagoje savo veiklą pradėjo 1957 m., nors bendrai korporacija buvo atgaivinta Amerikoje 1955 m. Toronto suvažiavime. Užtruko dar pora metų, kol galutinai subrandavo mintis suorganizuoti Neo-Lithuania Chicagoje, priežastis daugiausia buvo ta, kad Chicagoje tuo metu labai gražiai veikė Tautinis Akademinis Sambūris ir didelė dalis korporantų buvo skeptiški Neo-Lithuania atsteigimui, manydami, kad korporacija neprigis. Bet korporacija prigijo labai gerai ir Chicago

padalinys yra pats veikliausias ir skaitlingiausias. Šiuo metu Chicago neolitanų sąrašuose iš viso yra 260, iš kurių 126 yra jaunieji jau gavę spalvas čia. Taigi nemažas būrys akademikų ir jeigu visi būtų aktyvūs, galėtų kalnus nuversti. Deja, kai kurie gavę spalvas dingsta ir nebepasirodo, o mergaitės išteklėjusios dažniausia pranyksta iš horizonto, reikia tikėti, kad jos, paauginusios vaikus, sugrįš atgal.

Nežiūrint nubyrimų korporacijos veikla Chicagoje yra stipri: talentų va-

karai, vasario 16-tos minėjimai, iškilmingos korporacijos šventės, korporacijos garbės narių minėjimai, akademijos, vaidinimai, tautinių šokių grupė, orkestras, Naujų Metų sutikimai, gegužinės -- tai visa eile kultūrinių ir pramoginių parengimų prie kurių suorganizavimo buvo įdėta daug darbo ir sumanumo.

Tenka pastebėti, kad korporacijos vyriausioji valdyba jau nuo 1959 metų yra visą laiką renkama iš Chicago korporantų.

Korp! Neo-Lithuania Chicago padalinui yra pirminkavę sekantys kolegos: Alfis Simonaitis, Jonas Jurekūnas, Stasys Mažulis, Stasys Virpša, Rimas Staniūnas, Rimas Mulokas, Valentinas Krumplys, Elvyra Kavaliūnaitė, Algis Modestavičius, Vytautas Kasniūnas jr., Edas Modestavičius, Algis Augaitis ir dabartinis pirmininkas Alvydas Jonikas.

V. Mažeika

PADĖKA

Lietuvių tauta turi seną ir labai gražų paprotį sudėtingesnius darbus atlikti talkos būdu. Kai numatyti talkos darbai būdavo baigti, tai šeiminiškai dėkodami visiems talkininkams, iškeldavo pabaigtuves. Tos pabaigtuvės būdavo daugiau negu paprasti pietūs ar vakarienė. Tai būdavo gražus subuvimas visų dirbusiųjų.

Korp! Neo-Lithuania 50 metų sukakčiai paminėti prie Vyr. Valdybos buvo sudaryta spaudos komisija, kurios uždavinys buvo parinkti medžiagos, apie Korporacijos per 50 metų nueitą kelią, atliktus darbus ir ateities gaires. Komisijos darbas baigtas, surinkta medžiaga šiame Dirvos numeryje atspausdinta. Gaila, kad ne visi kolegos-ės ištesėjo pažadus.

Pabaigtuvių proga ir 50 metų sukakties paminėjimas Chicagoje įvyks šeštadienį, lapkričio mėn. 11 d., 7:30 val. vakaro Tautinių Namų salėje su banketu. Gilakričio mėn. 12 d. Tėvų Jėzuitų koplyčioje, 10 val. pamaldos, vainiko padėjimas prie paminklo, mirusiųjų lankymas kapinėse ir 3 val. p. p. Tautinių Namų salėje, 6422 So. Kedzie Ave. akademija su menine programa. Meninėje dalyje dalyvauja jaunimas. Šiuose minėjimuose būtų miela matyti ir visus straipsnių autorius. Tokį pat minėjimą ruošia lapkričio mėn. 25 d. ir Los Angeles padalinys.

Šia proga dėkoju komisijos nariams kolegoms -- M. Valiukėnui, Vyta. Kasniūnui, sj., Broniui Kasakačiui už glaudų bendradarbiavimą renkant medžiagą. Taip pat dėkoju straipsnių autoriams, kurie nepagalėjo laiko ir, pagal turimas sąlygas, parašė. Šie kolegų-ių atsiliepimai rodo, kad sukaupomės jėgomis, lietuviška talka, šį bei tą galima padaryti. Tas duoda vilties, kad ir ateityje bendromis jėgomis tęsime ir ugdysime Korp! Neo-Lithuania tautines idėjas išseivijos lietuvių jaunuomenės tarpe ir visą akciją kreipdami į šūkį -- Pro Patria.

Taip pat ačiū Dirvai už planingą medžiagos patvarkymą.

Išskirtina padėka priklausomam p. Jūratei Statkutei-De Rosales, kuri nepagalėjo laiko ir parašė didžiai vertingų minčių straipsnį. Ačiū visiems.

J. Jurevičius
Leidinio redaktorius

Skaitkykit ir platinkit
DIRVA